

Informacja o Domu Maklerskim mBanku i świadczonych usługach maklerskich

Obowiązuje od 03.01.2018 r.

Informacja o Domu Maklerskim mBanku i świadczonych usługach maklerskich

Spółka mBank S.A. z siedzibą w Warszawie, ul. Senatorska 18 wpisana do rejestru przedsiębiorców prowadzonego przez Sąd Rejonowy dla m.st. Warszawy, XII Wydział Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego pod numerem KRS 0000025237, posiadająca numer identyfikacji podatkowej NIP: 526-021-50-88, o kapitale zakładowym wynoszącym 169.120.508 zł (w całości opłaconym) wg stanu na dzień 01.01.2017 r., zwana dalej również „mBankiem”, prowadzi działalność maklerską w ramach wyodrębnionej jednostki organizacyjnej – Biura Maklerskiego, posługującego się nazwą Dom Maklerski mBanku (w skrócie: mDM).

Zgodnie z wymogami przepisów prawa w sprawie trybu i warunków postępowania firm inwestycyjnych, banków, o których mowa w art. 70 ust. 2 ustawy o obrocie instrumentami finansowymi, oraz banków powierniczych, mDM przedstawia informacje dotyczące mDM oraz usług, które mają być świadczone na podstawie umowy zawieranej między mBankiem a Klientem – w zakresie nie zamieszczonym w obowiązującym w mDM regulaminie świadczenia danej usługi maklerskiej oraz w tabelach opłat i prowizji obowiązujących w mDM.

Spis treści:

I. Dane teleadresowe mDM	3
II. Wskazanie języków, w których Klient może się kontaktować z mDM i w których sporządzane są dokumenty oraz przekazywane informacje	3
III. Sposoby komunikowania się Klienta oraz przekazywania zleceń do mDM	3
IV. Zezwolenie na prowadzenie działalności maklerskiej	4
V. Wskazanie zakresu usług maklerskich świadczonych przez mDM	4
VI. Wskazanie szczegółowych zasad świadczenia usługi maklerskiej na podstawie zawieranej umowy	4
VII. Działanie za pośrednictwem agenta firmy inwestycyjnej	4
VIII. Raporty przekazywane Klientowi ze świadczenia usług	5
IX. Informacja o instrumentach finansowych oraz o ryzykach związanych z inwestowaniem w te instrumenty finansowe	5
X. Opis kosztów, jakie Klient będzie ponosił w związku z daną usługą maklerską	15
XI. Ogólne zasady przyjmowania lub przekazywania opłat, prowizji i świadczeń niepieniężnych przyjmowanych przez mBank w celu poprawy jakości świadczenia usługi maklerskiej	17
XII. Wskazanie podstawowych zasad obsługi przez Dom Maklerski mBanku reklamacji Klientów składanych w związku ze świadczonymi usługami maklerskimi	18
XIII. Wskazanie podstawowych zasad postępowania mDM w przypadku powstania konfliktu interesów między mDM a Klientem	18
XIV. Zasady wykonywania zleceń oraz działania w najlepiej pojętym interesie Klienta	19
XV. Informacja na temat sposobów przekazywania przez mDM zleceń do innych firm inwestycyjnych lub podmiotów wykonujących zlecenia	29
XVI. Informacja o możliwości wystąpienia podatków związanych z transakcjami lub usługami maklerskimi zawartymi przez Klientów za pośrednictwem mDM	29
XVII. Informacje dotyczące przechowywania przez Dom Maklerski mBanku aktywów Klientów oraz opis działań podejmowanych w celu zapewnienia ochrony takich aktywów a także podstawowe informacje dotyczące systemów gwarantujących bezpieczeństwo aktywów Klienta	31
XVIII. Dodatkowe informacje dotyczące świadczenia usług maklerskich na rynkach nieregulowanych (OTC)	33
XIX. Uprawnienia Bankowego Funduszu Gwarancyjnego	35

I. Dane teleadresowe mDM

Dom Maklerski mBanku
ul. Wspólna 47/49, 00-684 Warszawa, skr. poczt. 21
tel. 22 697 47 00, fax. 22 697 48 20

II. Wskazanie języków, w których Klient może się kontaktować z mDM i w których sporządzane są dokumenty oraz przekazywane informacje

Sposoby komunikacji określają regulaminy świadczenia danej usługi maklerskiej przez mDM. Komunikacja między Klientem oraz mDM będzie prowadzona w języku polskim. W wyjątkowych przypadkach, jeśli wynika to z warunków świadczenia danej usługi maklerskiej na rynkach zagranicznych, mDM może zwracać się do Klienta o przekazywanie informacji lub dokumentów w języku innym niż polski lub przekazywać Klientowi materiały informacyjne w języku ich sporządzenia, innym niż język polski.

III. Sposoby komunikowania się Klienta oraz przekazywania zleceń do mDM

Sposoby komunikowania się Klienta z mDM

- osobiście w mDM ul. Wspólna 47/49, 00-684 Warszawa oraz w Punktach Usług Maklerskich (dalej: „PUM”) i Centrach Bankowości Prywatnej (dalej „CBP”), a także w innych placówkach mBanku (dla usługi eMakler)
- telefonicznie w centrali mDM - nr tel. 22 697 49 49, mLinia - nr tel. 801 300 800 (dla usługi eMakler) oraz w PUM i CBP
- pocztą elektroniczną na adres: mdm@mbank.pl, kontakt@mbank.pl (dla usługi eMakler) lub mforex@mbank.pl (w zakresie usług na rynkach nieregulowanych (OTC))
- elektronicznie za pośrednictwem kanału Ekspert online (dla usługi eMakler)

Sposoby przekazywania zleceń do mDM

dla usług na rynkach zorganizowanych:

- osobiście w mDM ul. Wspólna 47/49, 00-684 Warszawa oraz w PUM i CBP, a także w innych placówkach mBanku (dla usługi eMakler w zakresie ofert publicznych)
- telefonicznie w centrali mDM nr tel. 22 697 49 49, w PUM i CBP, mLinia - nr tel. 801 300 800 (dla usługi eMakler)
- elektronicznie - za pośrednictwem Systemu Inwestora, dedykowanych aplikacji udostępnianych Klientom przez mDM, oraz za pośrednictwem Platformy eMakler (dla usługi eMakler), a także za pośrednictwem kanału Ekspert online (dla usługi eMakler)

dla usług na rynkach nieregulowanych (OTC):

- telefonicznie w centrali mDM (nr tel. 22 697 47 74) oraz w PUM
- elektronicznie - za pośrednictwem Systemu Transakcyjnego OTC, dedykowanych aplikacji udostępnianych Klientom przez mDM

dla zleceń dotyczących jednostek uczestnictwa, niepublicznych certyfikatów inwestycyjnych oraz zagranicznych tytułów uczestnictwa:

- osobiście w mDM oraz w CBP
- telefonicznie w CBP

Sposoby komunikacji określają również regulaminy świadczenia danej usługi maklerskiej przez mDM.

IV. Zezwolenie na prowadzenie działalności maklerskiej

Niniejszym oświadczamy, że mBank posiada zezwolenie na prowadzenie działalności maklerskiej.

Nazwa organu nadzoru, który udzielił zezwolenia:

Komisja Nadzoru Finansowego

00-950 Warszawa, Plac Powstańców Warszawy 1

V. Wskazanie zakresu usług maklerskich świadczonych przez mDM

mDM świadczy usługi maklerskie, wyłącznie na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, w następującym zakresie:

- 1) przyjmowanie i przekazywanie zleceń nabycia lub zbycia instrumentów finansowych;
- 2) wykonywanie zleceń nabycia lub zbycia instrumentów finansowych na rachunek dającego zlecenie;
- 3) nabywanie lub zbywanie na własny rachunek instrumentów finansowych;
- 4) zarządzanie portfelami, w skład których wchodzi jeden lub większa liczba instrumentów finansowych;
- 5) doradztwo inwestycyjne;
- 6) oferowanie instrumentów finansowych;
- 7) świadczenie usług w wykonaniu zawartych umów o subemisję inwestycyjne i usługowe lub zawieranie i wykonywanie innych umów o podobnym charakterze, jeżeli ich przedmiotem są instrumenty finansowe;
- 8) przechowywanie lub rejestrowanie instrumentów finansowych, w tym prowadzenie rachunków papierów wartościowych i rachunków zbiorczych, oraz prowadzenie rachunków pieniężnych;
- 9) doradztwo dla przedsiębiorstw w zakresie struktury kapitałowej, strategii przedsiębiorstwa lub innych zagadnień związanych z taką strukturą lub strategią;
- 10) doradztwo i inne usługi w zakresie łączenia, podziału oraz przejmowania przedsiębiorstw;
- 11) wymiana walutowa, w przypadku gdy jest to związane z działalnością maklerską w zakresie wskazanym w art. 69 ust. 2 ustawy o obrocie instrumentami finansowymi;
- 12) sporządzanie analiz inwestycyjnych, analiz finansowych oraz innych rekomendacji o charakterze ogólnym dotyczące transakcji w zakresie instrumentów finansowych;
- 13) świadczenie usług dodatkowych związanych z subemisją usługową lub inwestycyjną.

VI. Wskazanie szczegółowych zasad świadczenia usługi maklerskiej na podstawie zawieranej umowy

Szczegółowe informacje dotyczące zasad świadczenia wybranej usługi maklerskiej są przedstawione w regulaminie świadczenia danej usługi przez mDM, w umowie świadczenia usługi maklerskiej oraz w informacjach o danej usłudze maklerskiej świadczonej przez mDM (przyjmowanie i przekazywanie zleceń, doradztwo inwestycyjne oraz zarządzanie portfelem instrumentów finansowych).

VII. Działanie za pośrednictwem agenta firmy inwestycyjnej

mBank S.A. może świadczyć usługi maklerskie za pośrednictwem agentów firmy inwestycyjnej. W ramach świadczonych usług, agenci mBanku mogą wykonywać czynności pozyskiwania klientów lub potencjalnych klientów, w tym informowania o zakresie usług maklerskich świadczonych przez mDM lub instrumentach finansowych będących ich przedmiotem, związane z zawieraniem umów o świadczenie usług maklerskich przez mDM i umożliwiające realizację tych umów, w szczególności polegających na przyjmowaniu zleceń nabycia lub zbycia instrumentów finansowych, odbieraniu innych oświadczeń woli Klienta dla mDM, udostępnianiu lub przekazywaniu Klientowi informacji związanych ze świadczonymi na jego rzecz usługami maklerskimi. Agenci zarejestrowani są na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

VIII. Raporty przekazywane Klientowi ze świadczenia usług

mDM przekazuje Klientowi następujące raporty ze świadczenia usług w zakresie:

- 1) wykonywania zleceń w systemach obrotu:
  - a) raport z wykonania zlecenia – przekazywany Klientowi nie później niż następnego dnia roboczego po wykonaniu zlecenia, zgodnie z regulacjami umownymi,
  - b) raport kwartalny – przekazywany Klientowi co najmniej raz na kwartał, zawierający zestawienie aktywów Klienta; na wniosek Klienta mDM może przekazywać taki raport częściej po kosztach handlowych,
- 2) pośrednictwa na rynkach nieregulowanych (OTC):
  - a) zestawienie dzienne (Daily Confirmation) zawierające zestawienie zamkniętych w danym dniu transakcji (Closed Transactions) oraz wszystkie koszty transakcyjne z nimi związane - po zakończeniu każdego Dnia Obrotu, na adres email podany przez Klienta lub na adres wewnętrznej poczty elektronicznej; zestawienie dzienne jest wysyłane wyłącznie w przypadku, jeżeli Klient zawarł w danym dniu transakcję,
  - b) zestawienie otwartych pozycji (Open Trades),
  - c) zestawienia oczekujących zleceń (Working Orders),
  - d) podsumowanie stanu środków na rachunkach (A/C Summary),
  - e) raport kwartalny – przekazywany Klientowi co najmniej raz na kwartał, zawierający zestawienie aktywów Klienta, chyba że zestawienie to przekazano już w ramach innego sprawozdania okresowego. Na wniosek Klienta mDM może przekazywać taki raport częściej po kosztach handlowych;
- 3) zarządzania portfelami, w skład których wchodzi jeden lub większa liczba instrumentów finansowych:
  - a) raporty miesięczne z zarządzania portfelem, zawierające w szczególności wykaz zawartych transakcji, poniesionych kosztów oraz sprawozdanie z odpowiedniości,
  - b) wyciąg ze stanem i wyceną aktywów tworzących portfel Klienta, na koniec każdego okresu rozliczeniowego,
  - c) powiadomienie o spadku wartości portfela klienta o 10% (a następnie o wielokrotności 10%) w ramach danego okresu sprawozdawczego,
  - d) powiadomienie o spadku wartości instrumentu pochodnego o 10% (a następnie o wielokrotności 10%), o ile nie ustalono z Klientem inaczej;
- 4) indywidualnego doradztwa inwestycyjnego:

Raporty okresowe, podsumowujące działalność w ramach świadczonej usługi indywidualnego doradztwa inwestycyjnego. W raportach znajduje się w szczególności podsumowanie wyników inwestycyjnych osiągniętych na portfelu inwestycyjnym Klienta oraz opis działań prowadzonych na tym portfelu w danym okresie. Raporty swoim zakresem obejmują każdy kwartał (I, II i III kwartał) oraz rok kalendarzowy (zastępujący także raport za IV kwartał).

mDM przekazuje ponadto Klientowi, na rzecz którego świadczy usługę maklerską roczny raport obejmujący okresowe zestawienie kosztów i opłat, które Klient poniósł w tym okresie w związku ze świadczoną usługą maklerską, w tym także płatności otrzymane przez mBank od podmiotów trzecich oraz ilustrację wpływu kosztów na zwrot z inwestycji.

IX. Informacja o instrumentach finansowych oraz o ryzykach związanych z inwestowaniem w te instrumenty finansowe

1. **Akcje** – są to udziałowe papiery wartościowe emitowane przez spółki akcyjne. Posiadacze akcji, czyli akcjonariusze są współwłaścicielami spółki. Kupując akcje inwestor uzyskuje pewien wpływ na to, jak spółka jest zarządzana oraz prawo do udziału w wypracowanym przez spółkę zysku. Każdy, kto ma choć jedną akcję spółki, ma prawo do udziału w walnym zgromadzeniu jej

akcjonariuszy, które jest najwyższą władzą w spółce i zbiera się co najmniej raz w roku. Prawo do udziału w walnym zgromadzeniu akcjonariuszy oznacza też prawo do głosu, a więc każdy akcjonariusz może wpływać na zarządzanie spółką (najważniejsze decyzje dotyczące firmy, między innymi o kierunkach jej rozwoju, obsadzie organu spółki, jakim jest rada nadzorcza, która z kolei wybiera zarząd). Każdy akcjonariusz ma siłę głosu proporcjonalną do udziału w spółce wynikającego z liczby posiadanych akcji.

Każdy akcjonariusz ma prawo do dywidendy, czyli udziału w zyskach spółki. Jeśli spółka w danym roku wypracowała zysk, wówczas walne zgromadzenie akcjonariuszy podejmuje decyzję, czy przeznaczyć go na dalszy rozwój firmy, czy też podzielić i wypłacić w formie dywidendy.

Poszukując źródeł finansowania swojej działalności, spółki podejmują czasem decyzje o emisji nowych akcji. Każdy akcjonariusz ma tzw. prawo poboru nowych akcji. Oznacza ono, że podczas nowych emisji dotychczasowym akcjonariuszom przysługuje pierwszeństwo zakupu akcji spółki, chyba że walne zgromadzenie akcjonariuszy spółki postanowi o wyłączeniu prawa pierwszeństwa. Akcje mogą być imienne lub na okaziciela, jednak tylko akcje na okaziciela mogą być przedmiotem obrotu giełdowego. Bardzo istotnym podziałem z punktu widzenia obrotu giełdowego jest podział na akcje w postaci fizycznej oraz akcje zdematerializowane. Przedmiotem obrotu na giełdzie mogą być tylko akcje nie mające postaci materialnej, istniejące wyłącznie w formie zapisu komputerowego.

- 2. Prawa do akcji (PDA)** – są to instrumenty finansowe towarzyszące niektórym nowym emisjom akcji, które pozwalają na skrócenie czasu, jaki upływa od momentu zapisania się na akcje nowej emisji do ich pierwszego notowania na giełdzie. PDA mogą być przedmiotem obrotu już w kilka dni po przydziale akcji nowej emisji, a jeszcze przed ich zarejestrowaniem przez sąd. PDA jeszcze przed rozpoczęciem notowań nowych akcji na giełdzie umożliwiają wycofanie się z dokonanej inwestycji tym, którym przydzielono nowoemitowane akcje, a jednocześnie umożliwia ich nabycie tym, którzy nie dokonali tego w publicznej subskrypcji. Spółki emitujące akcje zwykle wnioskuje do giełdy o wprowadzenie PDA do obrotu. Obrót prawami do nowych akcji podlega takim samym regułom jak obrót akcjami.
- 3. Prawo poboru (z akcji)** – jest to prawo dotychczasowych akcjonariuszy oznaczające przywilej pierwszeństwa przy zakupie akcji nowych emisji. Prawo to jest o tyle istotne, że w przypadku objęcia takiej emisji przez nowy krąg akcjonariuszy nastąpiłoby tzw. rozwodnienie kapitału, czyli procentowe zmniejszenie udziału dotychczasowych akcjonariuszy w stosunku do całkowitej sumy kapitału akcyjnego. Korzystając z prawa poboru, mają oni możliwość zachowania dotychczasowego udziału w spółce akcyjnej. Ważną cechą prawa poboru jest to, że może ono być przedmiotem obrotu jako samodzielny wartościowy instrument finansowy. Oznacza to, że dotychczasowi posiadacze starych akcji mogą zrezygnować z prawa objęcia nowych akcji, sprzedając to prawo na giełdzie. Jednocześnie ci, którzy chcieliby nabyć akcje nowej emisji spółki, a przedtem nie byli jej akcjonariuszami, kupując prawa poboru uzyskują taką możliwość.

Wśród czynników ryzyka związanych z inwestycjami w **instrumenty finansowe o charakterze udziałowym** takie jak: akcje, prawa do akcji, prawa poboru spółek giełdowych, można wyróżnić główne grupy ryzyka w tym w szczególności:

Ryzyko rynkowe – związane z sytuacją makroekonomiczną (w wyniku znaczącej zmiany jednego z parametrów makroekonomicznych, takich jak: inflacja, tempo wzrostu PKB, bezrobocie, poziom waluty, wysokość stóp procentowych, poziom deficytu budżetowego itp.) oraz ogólnym trendem na rynkach akcji. Tego typu ryzyko występuje najczęściej, gdyż sytuacja makroekonomiczna wpływa istotnie na wyceny wszelkich instrumentów finansowych. Konsekwencją kierunków zmian sytuacji makroekonomicznej są pojawiające się trwałe trendy – wzrostowy (hossa) lub spadkowy (bessa).

Ryzyko dotyczące danej spółki (emitenta) – związane z jej wynikami finansowymi, sytuacją w danej branży, konkurencją, płynnością i wahaniami cen akcji będących przedmiotem inwestycji. W przypadku akcji będących przedmiotem oferty publicznej należy również zwrócić uwagę na ryzyko związane z niedopuszczeniem lub opóźnieniem dopuszczenia akcji do obrotu na rynku.

Czynniki te mogą powodować wzrost lub spadek ryzyka związanego z inwestycjami w akcje. Sytuacja operacyjna i finansowa spółki wpływa na poziom notowań akcji danej spółki, a także na zmienność kursu. Płynność i wahania cen decydują o możliwości zakupu lub sprzedaży akcji.

Ryzyko płynności – określa łatwość, z jaką można sprzedać posiadane akcje bez utraty wartości w stosunku do bieżącej ceny rynkowej akcji. W przypadku niskiej płynności instrumentu sprzedaż posiadanego pakietu może spowodować istotny spadek kursu giełdowego.

Ryzyko całkowitej utraty wartości – występuje w sytuacji upadłości danej spółki; w przypadku prawa poboru ryzyko to materializuje się w sytuacji nie sprzedania tego prawa poboru oraz nie wykorzystania uprawnień wynikających z prawa poboru w ściśle określonym terminie – wówczas prawo poboru całkowicie i nieodwracalnie traci wartość.

Wartość inwestycji w instrumenty finansowe o charakterze udziałowym jest zależna od ceny tego instrumentu. Wzrostu ceny o określony procent powoduje analogiczny wzrost wartości tej inwestycji a spadek ceny skutkuje analogicznym spadkiem wartości tej inwestycji, z uwzględnieniem wskazanych powyżej rodzajów ryzyka.

4. Obligacje – są to dłużne instrumenty finansowe, które mogą być emitowane przez państwo lub inne podmioty, na przykład spółki (obligacje korporacyjne), czy też jednostki samorządu terytorialnego (obligacje komunalne). Ten, kto emituje obligacje, zaciąga pożyczkę u kupującego (obligatariusza). Obligacje emitowane są na czas określony. Emitent zobowiązuje się do wykupienia obligacji, czyli spłaty uzyskanych środków po upływie tego czasu. Można wyróżnić różne rodzaje obligacji, ze względu na oprocentowanie, czyli sposób i wielkość naliczania i wypłacania odsetek. Według tego kryterium obligacje można podzielić na obligacje o zmiennym oprocentowaniu, o stałym oprocentowaniu, obligacje zerokuponowe, które nabywane są z dyskontem w stosunku do ich wartości nominalnej.

5. Listy zastawne – dłużne papiery wartościowe emitowane przez banki hipoteczne zabezpieczone hipotekami, gwarancjami lub poręczeniami określonych instytucji (np. Skarbu Państwa, Narodowego Banku Polskiego, Wspólnot Europejskich). Bank hipoteczny emitujący listy zastawne zobowiązuje się wobec ich właścicieli do spełnienia określonego świadczenia pieniężnego – wypłaty odsetek i wykupienia samego listu w sposób i w terminach określonych w warunkach emisji.

Wśród czynników ryzyka związanych z inwestowaniem w **instrumenty dłużne** (obligacje, listy zastawne) można wyróżnić główne grupy ryzyka w tym w szczególności:

Ryzyko niedotrzymania zobowiązań – ryzyko, że emitent papieru dłużnego nie będzie terminowo wywiązywał się z zobowiązań, tj. płatności odsetkowych oraz spłaty nominalu.

Ryzyko zmiany ceny instrumentu – polega na możliwości niekorzystnej zmiany ceny instrumentu w zależności od zdarzeń dotyczących emitenta instrumentów dłużnych, jak też zdarzeń o charakterze makroekonomicznym np. zmian stóp procentowych.

Ryzyko przedterminowego wykupu – dotyczy obligacji zawierających opcję wcześniejszego wykupu, która pozwala emitentowi spłacić część lub całość emisji przed terminem wymagalności.

Ryzyko inflacji – ryzyko to odnosi się przede wszystkim do obligacji o stałym oprocentowaniu. W przypadku spadku siły nabywczej pieniądza, zmienia się realna wartość danej obligacji.

Ryzyko walutowe – dotyczy instrumentów denominowanych w walutach obcych. Ryzyko to wynika z wpływu, jaki wywierają zmiany kursów walut na płatności dokonywane na rzecz inwestora przez emitenta.

Ryzyko płynności – określa łatwość, z jaką można sprzedać posiadane papiery dłużne bez utraty wartości w stosunku do bieżącej ceny rynkowej obligacji.

Wartość inwestycji w instrumenty dłużne jest zależna od ceny tego instrumentu. Wzrostu ceny o określony procent powoduje analogiczny wzrost wartości tej inwestycji a spadek ceny skutkuje analogicznym spadkiem wartości tej inwestycji, z uwzględnieniem wskazanych powyżej rodzajów ryzyka.

6. Certyfikaty inwestycyjne – są to papiery wartościowe emitowane przez zamknięte fundusze inwestycyjne. Certyfikat inwestycyjny odzwierciedla udział inwestora w masie majątkowej danego funduszu inwestycyjnego. Certyfikaty inwestycyjne mogą być wprowadzone do obrotu, jak również mieć charakter niepubliczny. Certyfikaty notowane, tak jak inne papiery wartościowe notowane na giełdzie certyfikaty inwestycyjne podlegają codziennej wycenie rynkowej na sesjach giełdowych. Dodatkowo emitent cyklicznie dokonuje wyceny certyfikatów opartej na wycenie majątku wchodzącego w skład funduszu. Wycena jest dokonywana zarówno dla certyfikatów notowanych, jak i nienotowanych. Wycena może się różnić od ceny na giełdzie. Celem funduszy inwestycyjnych zamkniętych jest jak najkorzystniejsze lokowanie/inwestowanie środków wpłaconych przez uczestników funduszu. Za zarządzanie majątkiem funduszy odpowiadają wyspecjalizowane podmioty – towarzystwa funduszy inwestycyjnych.

7. Jednostki uczestnictwa funduszy inwestycyjnych otwartych i specjalistycznych funduszy inwestycyjnych otwartych oraz tytuły uczestnictwa zagranicznych funduszy inwestycyjnych - są to wyemitowane na podstawie właściwych przepisów prawa polskiego lub obcego instrumenty finansowe reprezentujące prawa majątkowe przysługujące uczestnikom instytucji zbiorowego inwestowania, w tym w szczególności jednostki uczestnictwa funduszy inwestycyjnych otwartych i specjalistycznych funduszy inwestycyjnych otwartych. Za zarządzanie majątkiem funduszy odpowiadają wyspecjalizowane podmioty – towarzystwa funduszy inwestycyjnych.

Podstawowe czynniki ryzyka związane z inwestowaniem certyfikaty inwestycyjne, jednostki uczestnictwa oraz tytuły uczestnictwa to w szczególności:

Ryzyko rynkowe - związane z sytuacją makroekonomiczną (w wyniku znaczącej zmiany jednego z parametrów makroekonomicznych, takich jak: inflacja, tempo wzrostu PKB, bezrobocie, poziom waluty, wysokość stóp procentowych, poziom deficytu budżetowego itp.) oraz ogólnym trendem na rynkach akcji. Tego typu ryzyko występuje najczęściej, gdyż sytuacja makroekonomiczna wpływa istotnie na wyceny wszelkich instrumentów finansowych. Konsekwencją kierunków zmian sytuacji makroekonomicznej są pojawiające się trwałe trendy – wzrostowy (hossa) lub spadkowy (bessa).

Ryzyko niedotrzymania zobowiązań – ryzyko, że emitent papieru dłużnego nie będzie terminowo wywiązywał się z zobowiązań, tj. płatności odsetkowych oraz spłaty nominału.

Ryzyko rozliczenia - wynikające z możliwości nieterminowego rozliczenia lub braku rozliczenia transakcji dotyczących składników portfela inwestycyjnego funduszu. Nieterminowe rozliczenie lub brak rozliczenia transakcji może w przypadku negatywnego zachowania się cen papierów wartościowych wpływać na wahania oraz spadki wartości jednostki uczestnictwa oraz certyfikatów inwestycyjnych. Dodatkowo, nieterminowe rozliczenia lub brak rozliczeń transakcji może powodować konieczność poniesienia przez fundusz kar umownych wynikających z zawartych przez fundusz umów.

Ryzyko płynności - w przypadku części papierów wartościowych i innych instrumentów finansowych niskie obroty na giełdzie lub rynku, na którym dokonywany jest obrót, uniemożliwiają dokonanie zakupu lub sprzedaży dużego pakietu papierów wartościowych czy instrumentów w krótkim czasie bez znacznego wpływu na cenę. W efekcie, ograniczona płynność może negatywnie wpływać na możliwe do uzyskania ceny sprzedaży papierów wartościowych i instrumentów finansowych.

Ryzyko walutowe - w przypadku dokonywania przez fundusz inwestycji na rynkach zagranicznych, a także inwestycji w papiery wartościowe denominowane w walutach obcych, dodatkowym czynnikiem ryzyka jest poziom kursów walutowych. Wahania kursu złotego względem walut obcych mogą przekładać się na wahania wyrażonych w złotych cen takich papierów wartościowych, co z kolei może prowadzić do wahań oraz spadków wartości jednostek uczestnictwa oraz certyfikatów inwestycyjnych.

Ryzyko związane z przechowywaniem aktywów – mimo, że zgodnie z ustawą o funduszach inwestycyjnych i zarządzaniu alternatywnymi funduszami inwestycyjnymi do prowadzenia rejestru

aktywów funduszu zobowiązany jest niezależny od towarzystwa funduszy inwestycyjnych bank depozytariusz, może – w wyniku błędu ze strony depozytariusza lub innych zdarzeń związanych z przechowywaniem aktywów, na które Towarzystwo nie ma wpływu – wystąpić sytuacja mająca negatywny wpływ na wartość aktywów funduszu.

Ryzyko związane z koncentracją aktywów lub rynków - ryzyko związane z możliwością zaistnienia sytuacji, w której lokaty funduszu będą skoncentrowane na określonym rynku lub określonym segmencie rynku lub w określonym sektorze. Wówczas niekorzystne zdarzenia mające negatywny wpływ na dany rynek, segment rynku lub sektor mogą w znaczącym stopniu wpływać na wahania i wartość jednostek uczestnictwa oraz certyfikatów inwestycyjnych.

Ryzyko makroekonomiczne - atrakcyjność inwestycyjna papierów wartościowych i instrumentów finansowych, jest uzależniona od wielu parametrów makroekonomicznych, takich jak m.in. tempo wzrostu gospodarczego, poziom inflacji, poziom deficytu budżetowego, poziom deficytu na rachunku bieżącym, poziom bezrobocia, poziom kursów walutowych. Zmiany poszczególnych parametrów makroekonomicznych mogą negatywnie wpływać na atrakcyjność inwestycyjną poszczególnych papierów wartościowych, a tym samym na ich ceny. Może to powodować wahania oraz spadki cen jednostek uczestnictwa oraz certyfikatów inwestycyjnych.

Ryzyko prawne - jednym z najważniejszych elementów prowadzenia działalności gospodarczej jest otoczenie prawne. Niekorzystne zmiany w regulacjach prawnych (m.in. w systemie podatkowym, w systemie obrotu gospodarczego, w systemie obrotu papierami wartościowymi) mogą negatywnie wpływać na emitentów papierów wartościowych oraz na atrakcyjność inwestycyjną instrumentów finansowych, a tym samym na ich ceny. Może to powodować wahania oraz spadki cen jednostek uczestnictwa oraz certyfikatów inwestycyjnych. Należy przy tym podkreślić, że zmiany w systemie prawnym mogą mieć charakter nagłego i znaczącego pogorszenia parametrów gospodarczych, przyczyniając się do gwałtownych ruchów cen papierów wartościowych na giełdzie lub na rynku, na którym są notowane.

Ryzyko międzynarodowe - tempo wzrostu gospodarczego w danym kraju, poprzez system międzynarodowych powiązań gospodarczych, jest uzależnione od stanu gospodarki światowej, w tym przede wszystkim sytuacji gospodarczej Unii Europejskiej oraz Stanów Zjednoczonych. Wspomniane powiązania powodują, iż pogorszenie koniunktury światowej może negatywnie wpływać na kondycję gospodarki danego kraju, a tym samym na kondycję jego podmiotów gospodarczych, a w efekcie na ceny papierów wartościowych emitowanych przez te podmioty.

Dodatkowo w przypadku krajów zaliczanych do grupy tzw. emerging markets (m.in. kraje Europy Środkowo-Wschodniej) charakterystyczne dla ich rynków finansowych są znaczne wahania poziomu inwestycji kapitału międzynarodowego. Przepływy obcego kapitału mogą nie być związane bezpośrednio z aktualną sytuacją wewnętrzną danego kraju, lecz wynikać z generalnych tendencji dotyczących przepływu kapitału pomiędzy poszczególnymi rynkami czy regionami geograficznymi. Przepływy te poprzez mechanizm popytu i podaży mogą być przyczyną znacznych zmian cen papierów wartościowych, w efekcie mogą powodować wahania oraz spadki cen jednostek uczestnictwa oraz certyfikatów inwestycyjnych.

Ryzyko stóp procentowych - jednym z najważniejszych czynników kształtujących poziom cen dłużnych papierów wartościowych jest poziom stóp procentowych. Zmiany w poziomie rynkowych stóp procentowych, mające miejsce m.in. w następstwie zmian w parametrach makroekonomicznych, mogą powodować znaczące zmiany cen dłużnych papierów wartościowych wchodzących w skład portfela inwestycyjnego funduszu, i w efekcie wahania oraz spadki wartości jednostek uczestnictwa oraz certyfikatów inwestycyjnych. Należy podkreślić, że związek cen dłużnych papierów wartościowych z poziomem stóp procentowych ma charakter zależności odwrotnie proporcjonalnej.

Ryzyko wyceny - ryzyko to wynika z faktu stosowania przez fundusz do wyceny lokat nie notowanych na Aktywnym Rynku modeli wyceny dedykowanych do poszczególnych kategorii lokat (papiery dłużne, akcje, instrumenty pochodne). Może się zdarzyć, że z uwagi na konstrukcję modeli oraz rodzaj zastosowanych do modeli danych wejściowych rzeczywista cena możliwa do osiągnięcia na rynku w przypadku sprzedaży takich papierów wartościowych będzie niższa niż wycena modelowa, co wpłynie na spadek wartości jednostki uczestnictwa.

Ryzyko kontrpartnerów - ryzyko związane z możliwością niewywiązania się kontrpartnerów funduszu ze zobowiązań wynikających z zawieranych przez fundusz umów. Ryzyko takie występuje w szczególności na rynku międzybankowym, na którym fundusz może zawierać transakcje z terminem realizacji znacząco późniejszym od daty zawarcia transakcji.

Ryzyko związane z możliwością nabywania przez fundusz instrumentów pochodnych, w tym niewystandaryzowanych instrumentów pochodnych - w związku z tym, że fundusz, w celu zabezpieczenia poszczególnych składników portfela inwestycyjnego, a także w celu sprawnego zarządzania funduszem może nabywać instrumenty pochodne, w tym niewystandaryzowane instrumenty pochodne, z inwestycją w jednostki uczestnictwa funduszu wiążą się dodatkowo następujące rodzaje ryzyka:

- w przypadku wszystkich rodzajów instrumentów pochodnych: ryzyko zmienności bazy instrumentu pochodnego, ryzyko operacyjne, ryzyko rozliczenia transakcji oraz ryzyko płynności instrumentów pochodnych;
- w przypadku niewystandaryzowanych instrumentów pochodnych: dodatkowo ryzyko kontrahenta.

Dodać należy, że zabezpieczanie aktywów funduszu może odbywać się przy użyciu różnych strategii zabezpieczających, które w szczególności mogą opierać się na skorelowaniu aktywa zabezpieczanego oraz aktywa bazowego instrumentu pochodnego. W związku z tym pojawia się ryzyko niewłaściwego zabezpieczenia, oznaczające, że zyski na instrumencie pochodnym nie zrekompensują strat na aktywie zabezpieczanym.

Wartość certyfikatów inwestycyjnych, jednostek oraz tytułów uczestnictwa podlega zmianom. Może ona rosnąć, jak i spadać. Na uzyskaną stopę zwrotu wpływ będzie miało zarówno zachowanie rynku, na którym dany fundusz inwestuje, jak również indywidualne decyzje towarzystwa. Wartość inwestycji np. w funduszu akcyjnym może spadać nawet kiedy rynek akcji rośnie. Z reguły im wyższa oczekiwana stopa zwrotu, tym większe ryzyko związane z taką inwestycją i potencjalna strata może być wyższa. Jeżeli dla danej grupy funduszy w scenariuszu pozytywnym oczekujemy wyższej stopy zwrotu, to z reguły w scenariuszu negatywnym mogą przynieść one wyższą stratę.

- 8. ETF** – tytuły uczestnictwa w Exchange Traded Fund, który zazwyczaj jest pasywnie zarządzanym funduszem inwestycyjnym notowanym na giełdzie. Zadaniem funduszy ETF jest śledzenie i odwzorowywanie zachowania instrumentu bazowego, którym mogą być indeksy giełdowe, indeksy obligacyjne, surowce, waluty lub inne instrumenty.

Podstawowe czynniki ryzyka związane z inwestowaniem w ETF to w szczególności:

Ryzyko rynkowe – Fundusze ETF zostały zaprojektowane aby naśladować zachowanie indeksów, sektorów rynkowych albo grup aktywów takich jak akcje, obligacje lub surowce. Należy pamiętać, że inwestując w dany ETF akceptujemy ryzyko i zmienność charakterystyczną dla danego instrumentu bazowego.

Ryzyko walutowe – w przypadku funduszy ETF notowanych na giełdach zagranicznych należy pamiętać, że dokonujemy zakupu w walutach obcych. Przy sprzedaży ETF, umocnienie waluty zagranicznej w stosunku do dnia zakupu zwiększy ogólny zwrot z inwestycji, osłabienie waluty zagranicznej będzie miało negatywny wpływ na zwrot z inwestycji.

Egzotyczne ekspozycje – wśród ok. 5,000 dostępnych na świecie ETF, występują też struktury inwestujące na bardzo egzotycznych rynkach za pomocą równie egzotycznych instrumentów. Struktury te przyciągają głównie spekulacyjnych inwestorów, którzy często szukają nowości rynkowych. ETFy te mogą charakteryzować się dużym błędem replikacji, wysokimi kosztami, małą płynnością oraz ryzykiem zamknięcia ETF, związanego z małym zainteresowaniem inwestorów, oraz rodzaje ryzyka typowe dla instrumentów bazowych.

- 9. Produkty strukturyzowane** – są to instrumenty finansowe, których cena jest uzależniona od wartości określonego wskaźnika rynkowego (np. kursu akcji lub koszyków akcji, wartości indeksów giełdowych, kursów walut lub innego instrumentu bazowego). Są emitowane przez instytucje finansowe, najczęściej banki lub domy maklerskie. Emitent produktu

strukturyzowanego zobowiązuje się w stosunku do nabywcy (inwestora), że w określonym terminie wykupu instrumentu, wypłaci mu kwotę rozliczenia kalkulowaną wg z góry określonego wzoru. Forma prawna produktu strukturyzowanego może być różna – np. może to być obligacja, certyfikat, warrant. W zależności od poziomu ryzyka możemy wyróżnić dwa podstawowe rodzaje produktów strukturyzowanych: produkty oferujące ochronę kapitału (dają inwestorowi określony udział w potencjalnych zyskach, jakie generuje wbudowany w produkt wskaźnik rynkowy i jednocześnie pełną lub częściową ochronę zainwestowanego kapitału – najczęściej w określonym terminie wykupu) i produkty nie oferujące ochrony kapitału – instrumenty bardziej ryzykowne, gdyż większy jest udział inwestora zarówno w potencjalnych zyskach, jak i w stratach generowanych przez wskaźnik rynkowy.

Podstawowe czynniki ryzyka związane z inwestowaniem w produkty strukturyzowane to w szczególności:

Ryzyko zmiany ceny instrumentu – polega na możliwości niekorzystnej zmiany ceny instrumentu w zależności od zdarzeń dotyczących wskaźnika rynkowego, od którego zależy cena instrumentu.

Ryzyko płynności – określa łatwość, z jaką można sprzedać posiadane papiery dłużne bez utraty wartości w stosunku do bieżącej ceny rynkowej.

Ryzyko niedotrzymania zobowiązań (ryzyko emitenta) – ryzyko utraty wypłacalności przez emitenta.

Ryzyko prawne - jednym z najważniejszych elementów prowadzenia działalności gospodarczej jest otoczenie prawne. Niekorzystne zmiany w regulacjach prawnych (m.in. w systemie podatkowym, w systemie obrotu gospodarczego, w systemie obrotu papierami wartościowymi) mogą negatywnie wpływać na emitentów papierów wartościowych oraz na atrakcyjność inwestycyjną instrumentów finansowych, a tym samym na ich ceny. Może to powodować wahania oraz spadki cen jednostek uczestnictwa oraz certyfikatów inwestycyjnych. Należy przy tym podkreślić, że zmiany w systemie prawnym mogą mieć charakter nagłego i znaczącego pogorszenia parametrów gospodarczych, przyczyniając się do gwałtownych ruchów cen papierów wartościowych na giełdzie lub na rynku, na którym są notowane.

Ryzyko walutowe – dotyczy instrumentów denominowanych w walutach obcych. Ryzyko to wynika z wpływu, jaki wywierają zmiany kursów walut na płatności dokonywane na rzecz inwestora przez emitenta.

Ryzyko makroekonomiczne – atrakcyjność inwestycyjna papierów wartościowych i instrumentów finansowych, jest uzależniona od wielu parametrów makroekonomicznych, takich jak m.in. tempo wzrostu gospodarczego, poziom inflacji, poziom deficytu budżetowego, poziom deficytu na rachunku bieżącym, poziom bezrobocia, poziom kursów walutowych. Zmiany poszczególnych parametrów makroekonomicznych mogą negatywnie wpływać na atrakcyjność inwestycyjną poszczególnych papierów wartościowych, a tym samym na ich ceny.

10. Instrumenty pochodne (derywaty) – w ramach których wyróżniamy przede wszystkim:

1) **Kontrakty terminowe** – to jeden z najbardziej popularnych instrumentów pochodnych. Kontrakt terminowy jest umową pomiędzy dwiema stronami, z których jedna zobowiązuje się do nabycia, a druga do sprzedaży w ściśle określonym, przyszłym terminie, po ściśle określonej w momencie zawarcia transakcji cenie, określonej ilości instrumentu bazowego lub dokonania równoważnego rozliczenia finansowego. Instrumentami bazowymi kontraktów terminowych mogą być między innymi: indeksy, akcje, waluty, obligacje. Kontrakty terminowe notowane na giełdzie mają ściśle określone i ujednolicone parametry (standardy) określone w Warunkach Obrotu. Giełda Papierów Wartościowych w Warszawie S.A. na swojej stronie www.gpw.com.pl publikuje informacje na temat standardu kontraktów. Zobowiązania wynikające z kontraktów terminowych notowanych na giełdzie są rozliczane codziennie (tzw. równanie do rynku), a nad bezpieczeństwem obrotu czuwa izba rozrachunkowa (IRIP). W celu zabezpieczenia rozliczenia wynikającego z ewentualnych strat poniesionych przez inwestora, przy otwieraniu pozycji każdy inwestor wnosi depozyt zabezpieczający w określonej wysokości.

Kontrakty terminowe są instrumentami finansowymi w wysokim stopniu wykorzystującymi mechanizm dźwigni finansowej. Wysoki poziom dźwigni finansowej oznacza, że wartość nominalna transakcji może wielokrotnie przekraczać wielkość wniesionego depozytu zabezpieczającego, co sprawia, iż nawet niewielkie zmiany cen instrumentów bazowych mogą w istotnym stopniu wpływać na zyski i straty ponoszone przez inwestora – wnoszony depozyt zabezpiecza tylko część wielkości nominalnej transakcji, co stanowi o wysokim potencjale ewentualnego zysku, ale także i możliwości poniesienia dotkliwych strat.

Kontrakty terminowe są instrumentami o wysokim ryzyku. Niekorzystne dla Klienta zmiany rynkowe mogą spowodować utratę znacznej części a nawet całości zainwestowanych środków w bardzo krótkim czasie. Wielkość poniesionych strat może w szczególnie niekorzystnych okolicznościach przekroczyć wartość środków wniesionych jako depozyt.

W sytuacji spadku wartości depozytu zabezpieczającego poniżej wymaganego poziomu, Klient jest wzywany do uzupełnienia depozytu. W przypadku braku uzupełnienia depozytu zabezpieczającego w wyznaczonym terminie niektóre lub wszystkie otwarte pozycje mogą zostać zamknięte przez podmiot odpowiedzialny za rozliczanie zobowiązań inwestora, co nie zwalnia Klienta z obowiązku pokrycia całości powstałego zobowiązania.

- 2) **Opcje** – są to instrumenty pochodne, których wartość uzależniona jest od wartości instrumentów bazowych (np. walut, indeksów giełdowych, akcji). Opcje dają ich nabywcy prawo, ale nie obowiązek, do kupna (opcja typu call) lub sprzedaży (opcja typu put) określonych instrumentów bazowych, po określonej cenie, w określonym czasie lub dokonania odpowiedniego rozliczenia finansowego. Jednocześnie druga strona transakcji (wystawca opcji) ma obowiązek sprzedaży (opcja typu call) lub kupna (opcja typu put) określonych instrumentów bazowych, po określonej cenie, w określonym czasie lub dokonania odpowiedniego rozliczenia finansowego.
- 3) **Warranty** – są to instrumenty pochodne będące uproszczoną wersją opcji. Emitentami warrantów są najczęściej instytucje finansowe. Inwestor może nabyć warrant kupna lub sprzedaży, dzięki czemu zyskuje prawo (ale nie obowiązek) odpowiednio kupna lub sprzedaży instrumentu bazowego po z góry określonej cenie wykonania i w określonym terminie, przy czym dla warrantów notowanych na giełdzie dostawę na ogół zastępuje rozliczenie pieniężne. Inwestor może sprzedać warrant na giełdzie przed terminem jego wygaśnięcia.

Podstawowe czynniki ryzyka związane z inwestowaniem w instrumenty pochodne opisane w punktach 1) – 3) powyżej to w szczególności:

Ryzyko związane z wartością instrumentów bazowych – wartość instrumentów pochodnych zależy od zachowania się cen instrumentu bazowego (indeksy giełdowe, akcje, waluty, obligacje). W związku z tym głównym czynnikiem ryzyka związanym z inwestowaniem w instrumenty pochodne jest możliwość niekorzystnego kształtowania się wartości (cen) instrumentów bazowych.

Ryzyko dźwigni finansowej – inwestor zajmujący pozycję na rynku instrumentów pochodnych wnosi depozyt zabezpieczający stanowiący jedynie określoną procentowo część nominalnej wartości transakcji. W związku z tym niewielkie wahania instrumentów bazowych mogą powodować osiąganie wysokich zysków lub strat, w stosunku do zainwestowanych środków. Konsekwencją może być strata przewyższająca nawet wartość zainwestowanych środków.

Ryzyko płynności – niektóre notowane instrumenty pochodne charakteryzują się niską płynnością, w związku z czym mogą wystąpić problemy z zamknięciem pozycji w wybranym momencie.

Ryzyko krótkookresowych zmian cen – ceny instrumentów finansowych zmieniają się często pod wpływem czynników o charakterze psychologiczno-emocjonalnym, co ma szczególne znaczenie na rynku instrumentów pochodnych. W związku z występującą wysoką dźwignią finansową, w okresie niekorzystnych, nawet chwilowych wahań cen na rynku, może wystąpić konieczność zamknięcia pozycji, co skutkować może poniesieniem poważnych strat finansowych.

Podstawowe czynniki ryzyka inwestowania w **zagraniczne instrumenty finansowe**:

W przypadku zagranicznych instrumentów występują wszystkie opisane wyżej ryzyka, każdorazowo zwiększone o ryzyko walutowe opisane jak wyżej.

- 4) **Instrumenty finansowe oparte o ceny walut (Forex)** - Forex (foreign exchange market, określane także jako „FX market” lub „currency market”), jako zdecentralizowany (brak fizycznej lokalizacji), nieregulowany, pozagiełdowy, wykorzystujący dźwignię finansową rynek walutowy typu „over the counter” (OTC) jest jednym z największych i najbardziej płynnych rynków na świecie. Kontrakty FX polegają na kupnie jednej waluty za inną, przy czym inwestor nie jest zobowiązany do posiadania walut, którymi handluje. Klient inwestujący w kontrakty FX zawiera transakcje po cenie rynkowej. Rozliczenie wyniku z zawartych kontraktów FX odbywa się w czasie rzeczywistym poprzez transfer różnicy między ceną otwarcia a ceną zamknięcia pozycji. Transakcje te również nie nakładają na żadną ze stron obowiązku dostawy instrumentu bazowego, a co za tym idzie mają charakter nierzeczywisty oraz cechują się wykorzystaniem dźwigni finansowej. W przypadku, gdy Klient nie zamknie pozycji walutowej w tym samym dniu, w którym nastąpiło otwarcie, wówczas pozycja zostaje utrzymana na następnym dniu, co wiąże się z koniecznością naliczenia punktów swapowych związanych z różnicą w oprocentowaniu poszczególnych walut.

Podstawowe czynniki ryzyka związane z inwestowaniem w **instrumenty finansowe oparte o ceny walut (Forex)** to w szczególności:

Ryzyko związane ze zmianą cen walut - istnieje ryzyko negatywnego wpływu zmiany ceny jednej waluty wobec innych walut na wycenę transakcji oraz na sytuację finansową inwestora.

Ryzyko dźwigni finansowej - niewielkie nawet wahania kursów walutowych mogą powodować osiągnięcie wysokich zysków lub strat, w stosunku do zainwestowanych środków.

Ryzyko płynności - w okresie mniejszej płynności, w szczególności podczas publikacji danych makroekonomicznych, w nocy oraz w okresach świątecznych, wystąpić mogą problemy z otwieraniem i zamykaniem pozycji i znacznie szersze niż standardowo spready transakcyjne. W skrajnych przypadkach może także wystąpić całkowity brak płynności (np. wskutek wycofania się z rynku dostawców płynności, co może mieć miejsce w okresach niespodziewanych i przełomowych zdarzeń, takich na przykład jak zmiany polityki walutowej banków centralnych).

Ryzyko krótkookresowych zmian cen - ceny walut zmieniają się często pod wpływem czynników o charakterze psychologiczno-emocjonalnym, co ma szczególne znaczenie przy lewarowaniu pozycji. W związku z występującą dźwignią finansową, w okresie niekorzystnych, nawet chwilowych wahań cen walut, mogą wystąpić istotne straty.

Ryzyko luki cenowej - z handlem walutami związane jest ryzyko luki cenowej. Luka cenowa pojawić się może pomiędzy zamknięciem rynku w piątek i ponownym otwarciem w niedzielę, jak też podczas sesji, w szczególności podczas ogłaszania istotnych danych makroekonomicznych. Ryzyko to objawia się brakiem ciągłości cen, co oznacza, że ceny zmieniają się znacznie i skokowo w krótkim przedziale czasu. W sytuacji takiej zlecenia Market, Stop Loss i Stop mogą być wykonane po mniej korzystnej cenie niż w chwili ich przesłania na rynek (bądź aktywacji w przypadku zleceń Stop). W szczególności zlecenia Stop, Stop Loss i Stop Out doprowadzić mogą do realizacji transakcji po cenach niekorzystnych dla klienta, a poniesiona strata może przekroczyć wartość wniesionego depozytu i doprowadzić do powstania debetu na rachunku.

Ryzyko operacyjne - zawieranie transakcji za pośrednictwem systemu transakcyjnego związane jest z ryzykiem operacyjnym, w rezultacie którego wystąpić mogą błędy lub opóźnienia w realizacji transakcji lub przesłanie danych, które mogą nie leżeć po stronie mDM. W wyniku tych nieprawidłowości zlecenie przekazane do realizacji przez Klienta może nie zostać zrealizowane lub też warunki jego realizacji mogą znacznie odbiegać od zamierzeń Klienta.

- 5) **Kontrakty różnic kursowych oparte o ceny indeksów giełdowych, towarów i innych aktywów (CFD)** - nieregulowany, pozagiełdowy wykorzystujący dźwignię finansową rynek typu „over the counter”. CFD oparte mogą być o ceny różnych aktywów bazowych, w szczególności indeksów giełdowych, towarów, akcji czy obligacji. Klient inwestujący w kontrakty różnic kursowych zawiera transakcje po cenie rynkowej. Rozliczenie wyniku z zawartych kontraktów CFD odbywa się w czasie rzeczywistym poprzez transfer różnicy między ceną otwarcia a ceną zamknięcia pozycji. Transakcje te również nie nakładają na żadną ze stron obowiązku dostawy instrumentu bazowego, a co za tym idzie mają charakter nierzeczywisty oraz cechują się wykorzystaniem dźwigni finansowej.

Podstawowe czynniki ryzyka związane z inwestowaniem w **kontrakty różnic kursowych (CFD)** opartych na cenach indeksów giełdowych, towarów i innych aktywów to w szczególności:

Ryzyko związane z wartością instrumentów bazowych - wartość kontraktów CFD zależy od zachowania się cen instrumentu bazowego (indeksy giełdowe, towary, obligacje). W związku z tym głównym czynnikiem ryzyka związanym z inwestowaniem w kontrakty CFD jest możliwość niekorzystnego kształtowania się wartości (cen) instrumentów bazowych.

Ryzyko dźwigni finansowej - inwestor zajmujący pozycję na kontraktach CFD wnosi depozyt zabezpieczający stanowiący jedynie określoną procentowo część nominalnej wartości transakcji. W związku z tym niewielkie wahania instrumentów bazowych mogą powodować osiągnięcie wysokich zysków lub strat, w stosunku do zainwestowanych środków. Konsekwencją może być strata przewyższająca nawet wartość zainwestowanych środków.

Ryzyko płynności - W okresie mniejszej płynności, w szczególności podczas publikacji danych makroekonomicznych, w nocy oraz w okresach świątecznych, wystąpić mogą problemy z otwieraniem i zamykaniem pozycji i znacznie szersze niż standardowo spready transakcyjne. W skrajnych przypadkach może także wystąpić całkowity brak płynności (np. zawieszenie notowań instrumentu bazowego na odpowiedniej giełdzie).

Ryzyko krótkookresowych zmian cen - ceny kontraktów CFD zmieniają się często pod wpływem czynników o charakterze psychologiczno-emocjonalnym, co ma szczególne znaczenie na rynku instrumentów pochodnych. W związku z występującą wysoką dźwignią finansową, w okresie niekorzystnych, nawet chwilowych wahań cen na rynku, może wystąpić konieczność zamknięcia pozycji, co skutkować może poniesieniem poważnych strat finansowych.

Ryzyko braku standaryzacji - kontrakty CFD mają charakter niewystadaryzowany. Klient powinien zwrócić szczególną uwagę na fakt, iż niejednorodność kontraktów CFD oferowanych przez różnych dostawców oznacza, że nawet pozornie podobne kontrakty CFD mogą w znaczący sposób różnić się pod względem specyfikacji instrumentu obowiązującej na poszczególnych platformach. W szczególności oferowane przez poszczególne firmy inwestycyjne kontrakty na różnice kursowe - CFD, mogą różnić się następującymi parametrami:

- a) poziomy depozytów zabezpieczających,
- b) wartość nominalna lota,
- c) minimalna wartość zmiany notowań instrumentu,
- d) wielkość spreadu,
- e) maksymalna wielkość zlecenia,
- f) instytucje pełniące rolę dostawców płynności,
- g) opłaty nakładane na Klienta.

Ryzyko luki cenowej - z handlem kontraktami CFD związane jest ryzyko luki cenowej. Luka cenowa pojawić się może pomiędzy zamknięciem rynku w piątek i ponownym otwarciem w niedzielę lub poniedziałek (w zależności od dnia kolejnej sesji), jak też podczas sesji, w szczególności podczas ogłaszania istotnych danych makroekonomicznych. Ryzyko to objawia się brakiem ciągłości cen, co oznacza, że ceny zmieniają się znacznie i skokowo w krótkim przedziale czasu. W sytuacji takiej zlecenia Market, Stop Loss i Stop mogą być wykonane po mniej korzystnej cenie niż w chwili ich przesłania na rynek (bądź aktywacji w przypadku zleceń Stop). W szczególności zlecenia Stop, Stop Loss i Stop Out doprowadzić mogą do realizacji

transakcji po cenach niekorzystnych dla Klienta, a poniesiona strata może przekroczyć wartość wniesionego depozytu i doprowadzić do powstania debetu na rachunku.

Ryzyko operacyjne - zawieranie transakcji za pośrednictwem systemu transakcyjnego związane jest z ryzykiem operacyjnym, w rezultacie którego wystąpić mogą błędy lub opóźnienia w realizacji transakcji lub przesyłanie danych, które mogą nie leżeć po stronie mDM. W wyniku tych nieprawidłowości zlecenie przekazane do realizacji przez klienta może nie zostać zrealizowane lub też warunki jego realizacji mogą znacznie odbiegać od zamierzeń Klienta.

Pozostałe informacje

O ile dany rodzaj usług maklerskich jest związany z uzupełnianiem zabezpieczenia lub podobnymi zobowiązaniami, obowiązującymi dla instrumentów pochodnych, wymogi z tym związane są szczegółowo opisane w stosownej umowie i regulaminie.

W przypadku plasowania przez mDM instrumentów finansowych w ramach oferty publicznej, prospekt emisyjny jest dostępny dla Klientów w PUM biorących udział w sprzedaży lub na stronie internetowej mDM.

W przypadku dokonywania za pośrednictwem mDM transakcji dotyczących instrumentów finansowych złożonych z kilku różnych instrumentów finansowych, jak również usług tego rodzaju, w szczególności gdy poziom ryzyka związany z instrumentem finansowym przekracza poziom ryzyka poszczególnych składników, szczegółowy opis tego rodzaju instrumentów finansowych oraz związane z ich nabywaniem ryzyka są umieszczone w dokumencie ofertowym/prospekcie emisyjnym.

W przypadku dokonywania transakcji dotyczących instrumentów finansowych, które zawierają gwarancję strony trzeciej, szczegółowe informacje dotyczące gwaranta i gwarancji są umieszczone w dokumencie ofertowym/prospekcie emisyjnym.

W przypadku dokonywania transakcji dotyczących jednostek uczestnictwa funduszy inwestycyjnych, tytułów uczestnictwa funduszy inwestycyjnych otwartych z siedzibą w państwach należących do EOG oraz funduszy inwestycyjnych otwartych z siedzibą w państwach należących do OECD innych niż państwo członkowskie lub państwo należące do EOG, szczegółowy opis tego rodzaju instrumentów finansowych oraz związane z ich nabywaniem ryzyka są umieszczone w dokumencie będącym skrótem prospektu informacyjnego dostępnym na stronie internetowej mDM lub w CBP lub PUM.

Dodatkowo informacje o instrumentach finansowych znajdują się na stronie www.gpw.pl.

X. Opis kosztów, jakie Klient będzie ponosił w związku z daną usługą maklerską

W związku z korzystaniem przez Klienta z usług maklerskich świadczonych przez mDM, Klient jest zobowiązany ponieść opłaty, prowizje i inne koszty wskazane w odpowiedniej obowiązującej w mDM tabeli opłat i prowizji lub w umowie bądź dokumentach wynagrodzeniowych, stanowiących załącznik do umowy.

Tabele opłat i prowizji dostępne są na stronach:

- 1) www.mdm.pl - dla usług pośrednictwa w obrocie zorganizowanym na rynku krajowym i na rynkach zagranicznych
- 2) www.mforex.pl - dla usług pośrednictwa w obrocie zorganizowanym na rynkach nieregulowanych
- 3) <https://www.mbank.pl/pomoc/dokumenty/private-banking/wealth-management/uslugi-wealth-management/> - dla usług przyjmowania i przekazywania zleceń nabycia lub zbycia instrumentów finansowych, doradztwa inwestycyjnego oraz zarządzania portfelem instrumentów finansowych.

W związku z nabywaniem i przechowywaniem jednostek uczestnictwa, certyfikatów inwestycyjnych oraz innych tytułów uczestnictwa instytucji zbiorowego inwestowania (dalej łącznie „tytuły uczestnictwa”) pobierane są przez towarzystwa funduszy inwestycyjnych lub inne podmioty zarządzające (spółki zarządzające) w szczególności:

- 1) opłaty manipulacyjne - z tytułu nabycia tytułów uczestnictwa - ich wysokość jest szczegółowo przedstawiona w prospektach informacyjnych, skrótach tych prospektów oraz tabelach opłat poszczególnych funduszy i instytucji zbiorowego inwestowania;
- 2) opłaty (wynagrodzenie) za zarządzanie - bezpośrednio z aktywów funduszy inwestycyjnych (instytucji zbiorowego inwestowania), których wysokość może różnić się w zależności od rodzaju funduszu (instytucji zbiorowego inwestowania) i kategorii (klas) tytułów uczestnictwa posiadanych przez Klienta. Maksymalne poziomy opłat są określone w prospektach informacyjnych i skrótach prospektów poszczególnych funduszy (instytucji zbiorowego inwestowania).

W przypadku innych instrumentów finansowych, Klient ponosi koszty, opłaty i prowizje związane z wykonywaniem jego zleceń, należne podmiotom wykonującym te zlecenia. Poniżej został zaprezentowany opis wpływu kosztów związanych z nabywaniem instrumentu finansowego w ramach usługi wykonywania zleceń:

- Wpływ kosztów na zwrot z inwestycji dla standardowego przypadku dla rynku kasowego (dla np. akcji, certyfikatów inwestycyjnych).

Założenia:

- Wartość początkowa inwestycji – 10.000 zł
- Stawka prowizji dla kupna i sprzedaży (standardowa) – 0,39% wartości transakcji

W *scenariuszu pozytywnym* przewidującym: nabycie instrumentu finansowego, jego wzrost o 10% i następnie sprzedaż, stopa zwrotu z inwestycji z uwzględnieniem zapłaconych prowizji będzie dodatnia i wyniesie 9,1%.

W *scenariuszu negatywnym* przewidującym: nabycie instrumentu finansowego, jego spadek o 10% i następnie sprzedaż, stopa zwrotu z inwestycji z uwzględnieniem zapłaconych prowizji będzie ujemna i wyniesie -10,7%.

- Wpływ kosztów na zwrot z inwestycji dla standardowego przypadku dla rynku terminowego (dla np. kontraktów terminowych).

Założenia:

- Stawka prowizji dla kupna i sprzedaży (standardowa) – 8,50 zł od każdego kontraktu terminowego
- Wartość wymaganego depozytu zabezpieczającego dla 1 kontraktu terminowego – 5.000 zł.
- Wymagany poziom depozytu zabezpieczającego – 5% wartości kontraktu terminowego (dźwignia finansowa – 20)
- Nabywany jest jeden kontrakt terminowy.
- Wartość początkowa inwestycji 5.008,50 zł (5.000 zł jako depozyt zabezpieczający i 8,50 zł jako prowizja).

W *scenariuszu pozytywnym* przewidującym nabycie kontraktu terminowego, **wzrost kursu o 2%** i następnie sprzedaż, **stopa zwrotu z inwestycji** z uwzględnieniem zapłaconych prowizji będzie dodatnia i wyniesie **39,8%**.

W *scenariuszu negatywnym* przewidującym nabycie kontraktu terminowego, **spadek kursu o 2%** i następnie sprzedaż, **stopa zwrotu z inwestycji** z uwzględnieniem zapłaconych prowizji będzie **ujemna** i wyniesie **-40,1%**.

mDM świadczy usługę oferowania instrumentów finansowych na rzecz funduszy inwestycyjnych zamkniętych albo towarzystw funduszy inwestycyjnych przyjmujących zapisy na certyfikaty inwestycyjne funduszy inwestycyjnych zamkniętych. mDM pobiera wynagrodzenie ustalone

indywidualnie z Klientem, na którego rzecz jest świadczona usługa, w umowie o świadczenie usług oferowania.

Agent mBanku, świadczący na rzecz mDM usługi agenta firmy inwestycyjnej, nie pobiera od Klienta z tego tytułu żadnych opłat ani wynagrodzenia, może jednak pobierać prowizje i opłaty w przypadku świadczenia na rzecz Klienta usług własnych.

Klient przed zawarciem umowy o świadczenie usługi maklerskiej otrzyma odpowiednią Tabelę opłat i prowizji wskazującą na rodzaj i wysokość opłat, prowizji i innych kosztów związanych ze świadczeniem danej usługi maklerskiej oraz w oznaczonych przypadkach także zestawienie przewidywanych opłat i kosztów i ich szacunkowego wpływu na zwrot z inwestycji.

XI. Ogólne zasady przyjmowania lub przekazywania opłat, prowizji i świadczeń niepieniężnych przyjmowanych przez mBank w celu poprawy jakości świadczenia usługi maklerskiej

W związku ze świadczeniem usług maklerskich Klientom mBank otrzymuje następujące wynagrodzenie zgodnie z poniższymi zasadami:

- 1) w przypadku *usługi przyjmowania i przekazywania zleceń* mających za przedmiot tytuły uczestnictwa w instytucjach zbiorowego inwestowania mBank otrzymuje od towarzystwa funduszy inwestycyjnych:
  - wynagrodzenie z tytułu prowadzenia dystrybucji tytułów uczestnictwa,
  - wynagrodzenie z tytułu świadczenia dla Klienta usług dodatkowych podnoszących jakość usługi przyjmowania i przekazywania zleceń kalkulowane jako udział procentowy w wynagrodzeniu pobieranym przez towarzystwo funduszy inwestycyjnych (spółkę zarządzającą) za zarządzanie funduszem inwestycyjnym (instytucją zbiorowego inwestowania), w wysokości i na zasadach określonych w prospekcie informacyjnym funduszu, od średniej wartości aktywów netto funduszu inwestycyjnego (instytucji zbiorowego inwestowania), przypadającej na jednostki (tytuły) uczestnictwa należące do poszczególnych uczestników, których zlecenia są przyjmowane i przekazywane za pośrednictwem mDM; wysokość udziału procentowego mBanku w wynagrodzeniu za zarządzanie zależy od rodzaju funduszu lub instytucji zbiorowego inwestowania (np. fundusz rynku pieniężnego, fundusz akcji), towarzystwa funduszy inwestycyjnych (spółki zarządzającej), jak również może być uzależniony od średniej wartości aktywów netto funduszu inwestycyjnego, przypadającej na jednostki (tytuły) uczestnictwa należące do wszystkich Klientów mDM w funduszach inwestycyjnych (instytucjach zbiorowego inwestowania) zarządzanych przez towarzystwo funduszy inwestycyjnych (spółkę zarządzającą) w danym okresie rozliczeniowym,
- 2) w przypadku *usługi oferowania instrumentów finansowych* mDM otrzymuje wynagrodzenie od towarzystwa funduszy inwestycyjnych z tytułu oferowania certyfikatów inwestycyjnych funduszy inwestycyjnych na zasadach określonych w pkt 1,
- 3) w ramach świadczenia przez mDM *usług związanych z działalnością maklerską* mBank może otrzymywać od swoich kontrahentów różnego rodzaju analizy, raporty i innego rodzaju informacje dotyczące sytuacji rynkowej lub poszczególnych instrumentów finansowych. Pracownicy mDM mogą również brać udział w szkoleniach lub konferencjach organizowanych przez swoich kontrahentów bądź inne podmioty, w celu podniesienia poziomu wiedzy i znajomości instrumentów finansowych. Informacja na temat szkoleń, w których pracownicy mDM brali udział jest publikowana na stronie internetowej mDM,
- 4) informacja o wskazanych wyżej opłatach, prowizjach lub świadczeniach niepieniężnych, w tym o ich wysokości lub sposobie ustalania ich wysokości jest przekazywana Klientowi w ramach raportu obejmującego okresowe zestawienie kosztów i opłat, które Klient poniósł w tym

okresie w związku ze świadczoną usługą maklerską, o którym mowa w rozdziale VIII niniejszego dokumentu.

Szczegółowy opis świadczeń pochodzących od podmiotów trzecich i ich wartości może być zawarty również w innych dokumentach informacyjnych mDM.

XII. Wskazanie podstawowych zasad obsługi przez Dom Maklerski mBanku reklamacji Klientów składanych w związku ze świadczonymi usługami maklerskimi

Klient może złożyć reklamację dotyczącą usług świadczonych przez mDM przez podmiot wykonujący zlecenie, przez fundusz inwestycyjny lub przez podmiot, który działa w imieniu funduszu inwestycyjnego: listownie, osobiście w mDM, CBP lub w PUM, a także u agenta działającego na rzecz mDM lub za pośrednictwem poczty elektronicznej na wskazany przez mDM adres poczty elektronicznej, przy czym dla usługi eMakler możliwe są następujące formy złożenia reklamacji:

- za pośrednictwem eksperta z wykorzystaniem czatu,
- telefonicznie za numer telefonu mLinii 801 300 800,
- z wykorzystaniem kanału Ekspert online,
- osobiście w placówce mBanku S.A.,
- za pomocą poczty elektronicznej na adres kontakt@mbank.pl,
- listownie na adres korespondencyjny mBank S.A., Wydział Obsługi Klientów, skrytka pocztowa 2108, 90-959 Łódź 2.

Reklamacja jest rozpatrywana w terminie 30 dni od jej złożenia, a Klient informowany jest niezwłocznie o jej rozstrzygnięciu.

Jeżeli w ocenie Klienta wynik postępowania reklamacyjnego nie jest satysfakcjonujący, Klientowi przysługuje prawo wystąpienia do właściwego sądu powszechnego lub do Rzecznika Finansowego, zgodnie z ustawą z dnia 5 sierpnia 2015 r. o rozpatrywaniu reklamacji przez podmioty rynku finansowego i o Rzeczniku Finansowym.

Za rozpatrywanie reklamacji Klientów składanych w związku ze świadczonymi usługami maklerskimi odpowiedzialny jest inspektor nadzoru mDM. Dane kontaktowe:

adres mailowy: bnzzp@mdm.pl;

lub adres korespondencyjny: 00-684 Warszawa, ul. Wspólna 47/49, Dom Maklerski mBanku, z dopiskiem „reklamacja”.

Szczegółowe zasady postępowania z reklamacjami Klientów znajdują się w regulaminach usług maklerskich.

XIII. Wskazanie podstawowych zasad postępowania mDM w przypadku powstania konfliktu interesów między mDM a Klientem

Przez *konflikt interesów* rozumie się znane mDM okoliczności mogące doprowadzić do powstania sprzeczności między interesem mDM lub osoby powiązanej z mDM i obowiązkiem działania przez mDM w sposób rzetelny z uwzględnieniem najlepiej pojętego interesu Klienta, jak również znane mDM okoliczności mogące doprowadzić do powstania sprzeczności między interesami kilku Klientów mDM. Konflikt interesów powstaje w szczególności, gdy:

- 1) mDM lub osoba powiązana z mDM może uzyskać korzyść lub uniknąć straty wskutek poniesienia straty lub niezyskania korzyści przez Klienta lub grupę Klientów,
- 2) mDM lub osoba powiązana z mDM posiada powody natury finansowej lub innej, aby preferować Klienta lub grupę Klientów w stosunku do innego Klienta lub grupy Klientów,

- 3) mDM lub osoba powiązana z mDM ma interes w określonym wyniku usługi świadczonej na rzecz Klienta albo transakcji przeprowadzanej w imieniu Klienta i jest on rozbieżny z interesem Klienta,
- 4) mDM lub inna osoba powiązana z mDM prowadzi taką samą działalność jak działalność prowadzona przez Klienta,
- 5) mDM lub osoba powiązana z mDM otrzyma od osoby innej niż Klient korzyść majątkową inną niż standardowe prowizje i opłaty, w związku z usługą świadczoną na rzecz Klienta.

W związku z powyższym mDM podejmuje działania zmierzające do wyeliminowania potencjalnego konfliktu interesów.

Zapobiegając konfliktom interesów, mDM przede wszystkim stosuje zasadę zapewnienia adekwatnego poziomu niezależności poprzez stosowanie:

- 1) barier informacyjnych w strukturach mDM – stosowanie „chińskich murów” chroniących poufność informacji w postaci systemowego i fizycznego oddzielenia pomiędzy poszczególnymi jednostkami organizacyjnymi mDM;
- 2) regulacji dostępu do informacji poufnych oraz stanowiących tajemnicę zawodową- zasad ograniczających wykorzystywanie przez pracowników informacji o klientach i zawieranych przez nich transakcjach wyłącznie do przypadków, gdy jest to niezbędne dla prawidłowego wykonywania czynności związanych ze świadczonymi przez mDM usługami (na zasadzie wiedzy koniecznej - need-to-know);
- 3) procedur administracyjnych, w postaci regulaminów wewnętrznych i polityk zobowiązujących pracowników do określonego zachowania w celu przeciwdziałania konfliktom interesów, w tym list restrykcyjnych ograniczających zawieranie transakcji własnych przez pracowników zaangażowanej jednostki organizacyjnej;
- 4) struktury organizacyjnej mDM;
- 5) zasad nadawania uprawnień do systemów informatycznych
- 6) zakazu bezpośredniego wzajemnego powiązania między wynagrodzeniami osób powiązanych z mDM;
- 7) bieżącego nadzoru nad stosowaniem procedur dotyczących zapobieganiu powstawaniu konfliktów interesów.

Podejmowane działania mają zapewnić, że informacje o klientach są wykorzystywane w ramach mDM lub grupy kapitałowej mBanku, wyłącznie w zakresie niezbędnym do prawidłowego świadczenia usług lub w celu spełniania wymogów prawa, a w przypadku powstania konfliktu interesów zapobiegać będą naruszeniu interesu Klientów.

W sytuacji, gdy nie będzie można zapobiec zidentyfikowanemu konfliktowi interesów, mDM będzie niezwłocznie informował (w tym za pośrednictwem strony internetowej mDM) o tym fakcie klienta, którego takie zdarzenie dotyczy, w celu uzyskania jego zgody na dalszą realizację zleconych usług lub wycofanie się z ich świadczenia.

Umowa o świadczenie danej usługi maklerskiej może zostać zawarta wyłącznie pod warunkiem, że Klient, w formie pisemnej lub za pomocą elektronicznych nośników informacji, potwierdzi otrzymanie informacji o konflikcie interesów oraz potwierdzi wolę zawarcia umowy z mBankiem o świadczenie danej usługi maklerskiej.

XIV. Zasady wykonywania zleceń oraz działania w najlepiej pojętym interesie Klienta

Poniżej zaprezentowane zostały obowiązujące w mDM Zasady wykonywania zleceń oraz działania w najlepiej pojętym interesie Klienta:

I. Postanowienia ogólne

§ 1

„Zasady wykonywania zleceń oraz działania w najlepiej pojętym interesie Klienta w Domu Maklerskim mBanku” (dalej zwane- Zasadami) opisują sposoby postępowania mDM mające na celu uzyskanie

możliwie najlepszych wyników dla Klientów w związku ze świadczonymi Usługami oraz sposób monitorowania wykonywania tych czynności.

Celem Zasad jest realizacja wymogów nałożonych na firmy inwestycyjne, w tym Banki, wynikających z art. 64 Rozporządzenia Delegowanego 2017/565”.

§ 2

Określenia użyte w Zasadach oznaczają:

- 1) **Bank** – mBank S.A.,
- 2) **mDM** – Biuro Maklerskie mBanku S.A. będące wyodrębnioną jednostką organizacyjną Banku świadczącą usługi maklerskie. W relacjach z Klientami Biuro Maklerskie mBanku S.A. posługuje się nazwą Dom Maklerski mBanku,
- 3) **Dyrektywa MiFID** – Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2014/65/UE z dnia 15 maja 2014 r. w sprawie rynków instrumentów finansowych oraz zmieniająca dyrektywę 2002/92/WE i dyrektywę 2011/61/UE,
- 4) **Instrumenty Finansowe** – instrumenty finansowe w rozumieniu Ustawy mogące wchodzić w skład portfela inwestycyjnego Klienta tworzonego w ramach **Usługi Zarządzania** bądź mogące być przedmiotem zlecenia składanego przez Klienta w ramach **Usługi Przyjmowania i Przekazywania Zleceń** lub **Usługi Wykonywania Zleceń**,
- 5) **ASO/MTF** – Alternatywny System Obrotu w rozumieniu Ustawy.
- 6) **Klient** - osoba fizyczna, osoba prawna lub jednostka organizacyjna nieposiadająca osobowości prawnej, która zawarła z Bankiem Umowę lub z którą Umowa ma zostać zawarta,
- 7) **Klient detaliczny** – Klient detaliczny w rozumieniu Ustawy,
- 8) **Klient profesjonalny** – Klient profesjonalny w rozumieniu Ustawy,
- 9) **KNF** – Komisja Nadzoru Finansowego,
- 10) **Komitet Inwestycyjny** – ciało kolegialne w ramach jednostki organizacyjnej mDM odpowiedzialnej za świadczenie Usługi Zarządzania,
- 11) **Zasady** – „Zasady wykonywania zleceń oraz działania w najlepiej pojętym interesie Klienta w Domu Maklerskim mBanku”,
- 12) **Rozporządzenie Delegowane** – Rozporządzenie Delegowane Komisji (UE) 2017/565 z dnia 25 kwietnia 2016 r. uzupełniające dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady 2014/65/UE w odniesieniu do wymogów organizacyjnych i warunków prowadzenia działalności przez firmy inwestycyjne oraz pojęć zdefiniowanych na potrzeby tej dyrektywy
- 13) **Strona internetowa mDM** – strony internetowe pod adresami: <https://www.mbank.pl/pomoc/dokumenty-new/private-banking/wealth-managment/uslugi-wealth-management/>, [https:// www.mforex.pl](https://www.mforex.pl) oraz https://www.mdm.pl/ui/pub/site/oferta_indywidualna/rachunek_maklerski/regulaminy_i_regulacje
- 14) **Umowa** - Umowa zawarta z mBankiem w zakresie świadczenia Usług przez Bank,
- 15) **Uprawniony kontrahent** – uprawniony kontrahent w rozumieniu Ustawy,
- 16) **Usługi** – Usługa Przyjmowania i Przekazywania Zleceń, Usługa Zarządzania lub Usługa Wykonywania Zleceń,
- 17) **Usługa Przyjmowania i Przekazywania Zleceń** – usługa realizowana przez mDM na podstawie Umowy, polegająca na przyjmowaniu przez mDM zleceń Klienta nabycia lub zbycia Instrumentów Finansowych i innych dyspozycji dotyczących Instrumentów Finansowych oraz przekazywania ich do innego podmiotu, w tym do emitenta instrumentu finansowego, wystawcy instrumentu finansowego lub sprzedającego taki instrument, w celu ich wykonania,
- 18) **Usługa Wykonywania Zleceń** – usługa realizowana przez mDM na podstawie Umowy, polegająca na nabywaniu lub zbywaniu instrumentów finansowych na rachunek zleceniodawcy lub dokonywaniu innych czynności wywołujących równoważne skutki, których przedmiotem są instrumenty finansowe. Usługa ta może również polegać na zawieraniu na własny rachunek umów

kupna lub sprzedaży instrumentów finansowych ze zleceniodawcą lub innych umów o równoważnym charakterze, w tym sprzedaży zleceniodawcy instrumentów finansowych emitowanych przez sprzedającego lub wystawionych przez wystawiającego,

- 19) **Usługa Zarządzania** – usługa świadczona przez mDM na podstawie Umowy w zakresie świadczenia usług zarządzania portfelami, w skład których wchodzi jeden lub większa liczba Instrumentów Finansowych,
- 20) **Ustawa** – ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o obrocie instrumentami finansowymi,
- 21) **WND** – Wydział Nadzoru, jednostka organizacyjna mDM, sprawująca nadzór nad zgodnością z prawem działalności prowadzonej w mDM oraz jednostkach organizacyjnych Banku, realizujących czynności związane z działalnością maklerską na podstawie art. 113 Ustawy,
- 22) **Zarządzający** – osoby podejmujące decyzje inwestycyjne w imieniu i na rachunek Klienta w ramach Usługi Zarządzania.

II. Cele i zakres stosowania Zasad

§ 3

Zasady stanowią realizację wymogów wynikających z Dyrektywy MiFID oraz przepisów ją implementujących, w szczególności Ustawy i Rozporządzenia Delegowanego 2017/565.

§ 4

Celem Zasad jest:

- 1) realizacja obowiązków wynikających z aktów prawnych wskazanych w § 3 oraz wymogów KNF w przedmiotowym zakresie,
- 2) określenie rodzajów podejmowanych przez mDM czynności w ramach świadczonych Usług mających na celu uzyskanie możliwie najlepszych wyników dla Klientów oraz sposób monitorowania wykonywania tych czynności.

§ 5

1. Zasady mają zastosowanie do Usług świadczonych na rzecz Klientów detalicznych oraz Klientów profesjonalnych.
2. Zasady nie mają zastosowania do Usług świadczonych na rzecz Uprawnionych kontrahentów.

III. Ogólne zasady wykonywania zleceń i działania w najlepiej pojętym interesie Klienta

§ 6

1. mDM wykonując zlecenia oraz działając w najlepiej pojętym interesie Klienta podejmuje wszelkie działania, które uznaje za wystarczające do uzyskania możliwie najlepszych wyników dla Klienta, przy czym najlepszy wynik określa się w ujęciu ogólnym przy uwzględnieniu:
  - 1) ceny Instrumentu Finansowego,
  - 2) kosztów związanych z przekazaniem i/lub wykonaniem zlecenia, obejmujących wszystkie koszty ponoszone przez Klienta bezpośrednio w związku z wykonaniem danego zlecenia, w tym:
    - a) opłaty pobierane przez podmiot, który zlecenie wykonuje,
    - b) opłaty z tytułu rozrachunku i rozliczenia transakcji oraz
    - c) wszelkie inne opłaty związane z wykonywaniem zlecenia,
  - 3) czasu zawarcia transakcji,
  - 4) prawdopodobieństwa zawarcia transakcji oraz jej rozliczenia,
  - 5) wielkości zlecenia, jego charakter oraz
  - 6) innych przewidzianych przepisami prawa czynnikami mającymi związek z przekazaniem i/lub wykonaniem zlecenia.
2. mDM stosuje następujące zasady prowadzące do uzyskania możliwie najlepszych wyników dla swoich Klientów:

- 1) zasada stawiania interesu Klienta na pierwszym miejscu, przed interesem Banku, podmiotów z grupy kapitałowej Banku i pracowników Banku,
  - 2) zasada równego traktowania Klientów,
  - 3) zasada równego traktowania podmiotów, które wykonują zlecenia i monitorowania ich pod kątem spełniania kryteriów określonych przez Bank,
  - 4) zasada monitorowania procesów mDM pod kątem zgodności działania ze sposobami postępowania określonymi w Zasadach.
3. Zasady prowadzące do uzyskania możliwie najlepszych wyników dla Klientów realizowane są w szczególności w następujących obszarach działalności:
- 1) przy wyborze i ocenie podmiotów, z których usług korzysta mDM przy wykonywaniu zleceń,
  - 2) przy podejmowaniu decyzji inwestycyjnych oraz przekazywaniu ich do realizacji,
  - 3) przy monitorowaniu zgodności podejmowanych czynności z Zasadami,
  - 4) przy realizacji dyspozycji składanych przez Klientów,
  - 5) przy rozpatrywaniu skarg i reklamacji Klientów.

§ 7

1. W przypadku określenia przez Klienta szczegółowych warunków, na jakich zlecenie ma zostać wykonane lub przekazane, mDM wykona lub przekaże zlecenie zgodnie z tymi warunkami.
2. Określenie przez Klienta szczegółowych warunków wykonania lub przekazania zlecenia, w tym przekazanie zlecenia na konkretny rynek oraz składanych przez Klientów elektronicznie wyłącza stosowanie Zasad w zakresie elementów zlecenia określonych przez Klienta.

§ 8

1. mDM realizuje zlecenia wszystkich Klientów niezwłocznie i rzetelnie oraz dąży do realizacji porównywalnych zleceń według kolejności ich otrzymania, chyba że:
  - 1) specyfika zlecenia Klienta lub sytuacja rynkowa powodują, że chronologia realizacji zlecenia nie może być zachowana,
  - 2) taki sposób realizacji nie jest działaniem w najlepiej pojętym interesie Klienta,
  - 3) zaszły inne istotne zdarzenia, które uniemożliwiają taki sposób przekazania i realizacji zlecenia.
2. mDM informuje Klienta o okolicznościach uniemożliwiających natychmiastową realizację zlecenia Klienta.
3. Zakres i warunki składania zleceń przez Klientów opisują regulaminy poszczególnych Usług.

§ 9

1. Obowiązku działania w najlepiej pojętym interesie Klienta nie należy rozumieć jako zobowiązania mDM do uwzględniania wszystkich dostępnych miejsc realizacji zlecenia lub zobowiązania do oceny wszystkich dostępnych podmiotów, do których można przekazać zlecenie w celu wykonania. mDM porównuje podmioty publikujące na swoich stronach internetowych dane o jakości wykonywania zleceń.
2. Pomimo, że Zasady mają na celu osiągnięcie dla Klientów możliwie najlepszych wyników, nie oznacza to, iż okoliczności pozwolą na uzyskanie takiego rezultatu w przypadku każdej czynności, a w szczególności podczas:
  - 1) zawieszenia obrotu,
  - 2) anulowania zlecenia przez podmiot, do którego zlecenie zostało przekazane w celu jego wykonania,
  - 3) zakłóceń na rynkach i gwałtownych zmian cen,
  - 4) awarii systemów informatycznych lub telekomunikacyjnych,
  - 5) działania siły wyższej,
  - 6) wystąpienia jakiegokolwiek innej przyczyny niezależnej od mDM.
3. W przypadku zaistnienia szczególnych okoliczności wskazanych w ust. 2, mDM może uznać, że działaniem w najlepiej pojętym interesie Klienta będzie przekazanie do wykonania zleceń składanych na rachunek tego Klienta z wykorzystaniem metod, które różnią się od metod zwyczajowo

stosowanych w odniesieniu do danego Instrumentu Finansowego. W takich przypadkach mDM podejmie wszelkie właściwe kroki, by uzyskać dla Klienta możliwie najlepszy wynik ogólny w danych okolicznościach.

IV. Usługa Wykonywania Zleceń

§ 10

1. mDM realizuje usługę wykonywania zleceń na terytorium RP, na rynku regulowanym, w Alternatywnym Systemie Obrotu oraz na rynku międzybankowym, a w zakresie instrumentów pochodnych CFD – u dostawców płynności.
2. Lista dostawców płynności w zakresie instrumentów pochodnych CFD znajduje się na Stronie internetowej mDM ([https:// www.mforex.pl](https://www.mforex.pl)).
3. O tym, w którym z systemów wykonywania zleceń zlecenie klienta zostanie wykonane, decyduje miejsce notowania instrumentu finansowego, którego zlecenie dotyczy. mDM uznaje, że wykonanie w tym jednym systemie obrotu daje, co do zasady, najlepszy rezultat. Postanowienie § 13 stosuje się odpowiednio.
4. W przypadku instrumentów pochodnych CFD przy podejmowaniu decyzji o wykonaniu zlecenia decydującym czynnikiem brany pod uwagę przy wyborze dostawcy płynności jest cena instrumentu finansowego. Zlecenie przekazywane jest do dostawcy płynności oferującego najkorzystniejszą cenę.
5. W przypadku obligacji będących przedmiotem transakcji na rynku międzybankowym przy podejmowaniu decyzji o wykonaniu zlecenia decydującym czynnikiem brany pod uwagę jest najkorzystniejsza oferta banku.
6. Zlecenia z parametrami określonymi przez klienta, są wykonywane niezwłocznie we właściwym systemie obrotu, na rynku międzybankowym lub u dostawcy płynności.
7. Z zastrzeżeniem § 7, przy wykonywaniu zleceń Klientów mDM może brać pod uwagę następujące czynniki:
  - 1) cenę Instrumentu Finansowego,
  - 2) całkowite koszty realizacji zlecenia,
  - 3) czas zawarcia transakcji,
  - 4) prawdopodobieństwo zawarcia i rozliczenia transakcji,
  - 5) wielkość zlecenia,
  - 6) charakter zlecenia.
8. mDM, wykonując zlecenie Klienta, przypisuje wagę 100% cenie Instrumentu Finansowego.

§ 11

mDM wykonuje zlecenia Klientów dotyczące Instrumentów Finansowych bezpośrednio w następujących systemach obrotu:

- 1) rynek regulowany (GPW, BondSpot),
- 2) ASO/MTF(NewConnect, Catalist).

§ 12

mDM nie wykonuje bezpośrednio zleceń dotyczących Instrumentów Finansowych notowanych na zagranicznych rynkach regulowanych. Zasady przekazywania zleceń na zagraniczne rynki regulowane opisane są w § 17.

§ 13

W przypadku braku innych wskazań ze strony Klienta, przy zleceniach na Instrument Finansowy inny niż CFD:

- 1) notowany jednocześnie w obrocie zorganizowanym na terenie Rzeczypospolitej Polskiej i w obrocie zorganizowanym na terenie innego kraju, mDM wykonuje zlecenia w obrocie zorganizowanym na terenie Rzeczypospolitej Polskiej;
- 2) notowany w obrocie zorganizowanym na terenie Rzeczypospolitej Polskiej jednocześnie na rynku regulowanym i ASO/MTF, mDM wykonuje zlecenie na rynku regulowanym;

3) notowany na rynku regulowanym i na rynku międzybankowym, mDM wykonuje zlecenie na rynku regulowanym.

§ 14

1. W przypadku Instrumentów Finansowych, którymi obrót odbywa się poza systemami obrotu (OTC), zlecenia na instrumenty pochodne CFD wykonywane są na elektronicznych platformach transakcyjnych, gdzie drugą stroną transakcji są firmy inwestycyjne będące dostawcami płynności lub w przypadku zleceń na obligacje na rynku międzybankowym z zastrzeżeniem § 7 i 13.
2. Wykonanie zlecenia poza systemami obrotu (OTC) może, inaczej niż w przypadku składania zlecenia na rynek regulowany lub ASO/MTF, wiązać się dla klienta z ryzykiem występującym po stronie kontrahenta, w szczególności związanym z ryzykiem wypłacalności kontrahenta lub niewywiązaniem się z przyjętego zobowiązania.
3. W przypadku zleceń na obligacje na rynku międzybankowym w celu zapewnienia godziwej ceny dla klienta w trakcie wykonywania zlecenia zbierane są od kilku podmiotów (banków) kwotowania i do wykonania zlecenia wybierane są najlepsze.

§ 15

mDM w ramach świadczenia Usług nie ustala i nie nalicza swoich prowizji maklerskich w sposób promujący lub dyskryminujący jakiegokolwiek miejsca wykonywania zleceń.

V. Usługa Przyjmowania i Przekazywania Zleceń

§ 16

Celem działań podejmowanych w ramach Usługi Przyjmowania i Przekazywania Zleceń jest uzyskanie możliwie najlepszych warunków dla Klienta, zgodnie z zawartą Umową.

§ 17

1. W przypadku zleceń dotyczących Instrumentów Finansowych notowanych na zagranicznych rynkach regulowanych, mDM przyjmuje, a następnie przekazuje takie zlecenia firmie inwestycyjnej mającej dostęp do danego rynku, z którą Bank zawarł umowę o pośrednictwo w zakresie nabywania i zbywania Instrumentów Finansowych na rzecz Klienta. Bank zawiera takie umowy z podmiotami pośredniczącymi zapewniającymi profesjonalne, niezwłoczne i rzetelne wykonywanie zleceń zgodnie z ich Zasadami wykonywania zleceń. Wybór brokera zagranicznego, do którego zlecenie klienta zostanie przekazane, determinuje zapewniana przez brokera płynność. Postanowienia § 7 stosuje się odpowiednio.
2. mDM udostępnia, na Stronach internetowych mDM listę firm inwestycyjnych, z którymi Bank zawarł umowę o pośrednictwo w zakresie nabywania lub zbywania Instrumentów Finansowych (Lista Podmiotów, do których mDM przekazuje zlecenia).
3. Lista, o której mowa w ust. 2 stanowi załącznik nr 1 do przyjętych Zasad.
4. mDM na prośbę Klienta udziela informacji o specyfice możliwych miejsc wykonania, do których podmiot pośredniczący kieruje dane zlecenie, płynności i cenach Instrumentów Finansowych oraz o wszystkich kosztach związanych z wykonaniem zlecenia na danym rynku zagranicznym.

§ 18

1. mDM w ramach Usługi Przyjmowania i Przekazywania Zleceń przekazuje zlecenia nabycia bądź odkupu w celu umorzenia tytułów uczestnictwa (w tym jednostek uczestnictwa) wyłącznie do instytucji zbiorowego inwestowania (w tym funduszy inwestycyjnych) emitujących lub zbywających te tytuły uczestnictwa, z uwagi na tylko jedno możliwe miejsce wykonania zlecenia. Nie dotyczy to certyfikatów inwestycyjnych notowanych na rynku regulowanym.
2. mDM, przekazując zlecenia do instytucji zbiorowego inwestowania emitujących lub zbywających tytuły uczestnictwa, działa zgodnie z regulacjami danej instytucji zbiorowego inwestowania, w szczególności ze statutem i prospektem oraz zasadami regulującymi dystrybucję w Polsce

(szczegółowym opisem sposobów zbywania na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej tytułów uczestnictwa emitowanych przez fundusz zagraniczny).

VI. Usługa Zarządzania

Oddział I - Zasady ogólne

§ 19

1. Celem działań podejmowanych w ramach Usługi Zarządzania jest realizacja uzgodnionej strategii inwestycyjnej, zgodnie z zawartą Umową.
2. W ramach Usługi Zarządzania, mDM realizuje zasadę uzyskania możliwie najlepszych wyników dla Klientów m.in. poprzez dołożenie należytej staranności w procesie podejmowania decyzji inwestycyjnych na rachunek Klientów oraz w procesie podejmowania decyzji w sprawie wyboru podmiotu wykonującego zlecenie, w zgodzie z przepisami prawa i obowiązującymi Umowami. Postanowienie § 14 ust. 3 stosuje się odpowiednio.

§ 20

Zasada równego traktowania Klientów oznacza, że wszyscy Klienci oraz portfele inwestycyjne, zarządzane przez mDM w ramach Usługi Zarządzania, traktowane są w jednakowy sposób, z uwzględnieniem uwarunkowań poszczególnych strategii inwestycyjnych. W szczególności mDM nie różnicuje zasad postępowania wobec Klientów detalicznych i Klientów profesjonalnych.

§ 21

1. Zlecenia realizowane w obrocie zorganizowanym na terytorium RP, wykonywane są przez mDM, zgodnie z zasadami wskazanymi w rozdziale IV przyjętych Zasad oraz § 17.
2. Zlecenia zakupu lub sprzedaży ETF realizowane są w obrocie zorganizowanym, chyba że w odniesieniu do konkretnego ETF brak jest dostatecznej płynności. W takim przypadku transakcja zostanie zawarta bezpośrednio z emitentem ETF-u po NAV (net asset value) z danego dnia.
3. mDM składa zlecenia nabycia bądź odkupu w celu umorzenia jednostek uczestnictwa i certyfikatów inwestycyjnych bezpośrednio do danego towarzystwa funduszy inwestycyjnych emitującego lub zbywającego te tytuły uczestnictwa, chyba że towarzystwo wskaże inny podmiot, który będzie przyjmował te zlecenia.
4. Inne zlecenia niż te, o których mowa w ust. 1-3, przekazywane są do podmiotów wykonujących zlecenia w ramach Usługi Zarządzania.
5. Lista podmiotów wykonujących zlecenia w ramach Usługi Zarządzania stanowi załącznik nr 2 do przyjętych Zasad i jest udostępniona na stronie internetowej mDM.
6. Wszystkie podmioty wykonujące zlecenia tego samego rodzaju są traktowane przez mDM w jednakowy sposób, co oznacza, że obowiązują je te same kryteria oceny.
7. Ocena podmiotów wykonujących zlecenia opiera się głównie na analizie wysokości kosztów i prowizji pobieranych przez podmioty wykonujące zlecenia oraz jakości świadczonych przez te podmioty usług. Zasady oceny podmiotów wykonujących zlecenia zostały szczegółowo opisane w Oddziale II.

Oddział II - Wybór i ocena podmiotów wykonujących zlecenia w ramach Usługi Zarządzania

§ 22

1. mDM, dokonując wyboru podmiotu wykonującego zlecenia, kieruje się zawsze ich możliwościami operacyjnymi i technicznymi oraz najlepiej pojętym interesem Klienta.
2. Umowa w zakresie Usługi Zarządzania lub statut funduszu inwestycyjnego w przypadku świadczenia Usługi Zarządzania portfelem aktywów funduszu inwestycyjnego może przewidywać inne zasady doboru podmiotów wykonujących zlecenie, w szczególności Klient profesjonalny może wskazać mDM podmioty, z którymi posiada zawarte umowy regulujące zasady wykonywania zleceń. W takim przypadku mDM może podejmować decyzje inwestycyjne w ramach Usługi Zarządzania z wykorzystaniem wskazanych przez Klienta podmiotów.

Oddział III - Podejmowanie decyzji inwestycyjnych oraz przekazywanie ich do realizacji w ramach Usługi Zarządzania

§ 23

1. Podejmowanie decyzji inwestycyjnych przez mDM, w ramach świadczenia Usługi Zarządzania, jest zgodne z:
  - 1) obowiązującymi przepisami prawa,
  - 2) postanowieniami Umowy w zakresie świadczenia Usługi Zarządzania, w szczególności z uzgodnioną między Klientem a mDM strategią inwestycyjną, z uwzględnieniem postanowienia § 22 ust. 2,
  - 3) statutem funduszu, w przypadku zarządzania przez mDM portfelem aktywów funduszu inwestycyjnego otwartego lub portfelem aktywów funduszu inwestycyjnego zamkniętego,
  - 4) decyzjami Komitetów Inwestycyjnych,
  - 5) postanowieniami wewnętrznych regulacji mDM określających szczegółowy sposób podejmowania decyzji inwestycyjnych w ramach Usługi Zarządzania,
  - 6) postanowieniami umów o wykonywanie zleceń i innych umów z podmiotami uprawnionymi do świadczenia usługi maklerskiej dla Klientów lub Banku.
2. Listę Instrumentów Finansowych, które mogą być nabywane na rachunek Klientów, ustala Komitet Inwestycyjny lub w uzasadnionych przypadkach Zarządzający.
3. Decyzje inwestycyjne w ramach Usługi Zarządzania podejmowane są przez Zarządzających zatrudnionych w mDM, mających odpowiednie doświadczenie i wiedzę.

Oddział IV. Czynniki mające wpływ na działanie w najlepiej pojętym interesie Klienta w ramach Usługi Zarządzania

§ 24

1. Jeżeli zlecenie można zrealizować w więcej niż jednym systemie wykonania zleceń, Zarządzający, podejmując decyzje o skierowaniu zlecenia do systemu wykonania zleceń, bierze pod uwagę następujące czynniki:
  - 1) cenę Instrumentu Finansowego,
  - 2) całkowite koszty realizacji zlecenia, o ile nie są zawarte w cenie,
  - 3) czas realizacji zlecenia,
  - 4) prawdopodobieństwo realizacji i rozliczenia zlecenia,
  - 5) wielkość zlecenia,
  - 6) charakter zlecenia.
2. Z uwzględnieniem postanowienia § 21 ust. 2, Zarządzający, podejmując decyzje inwestycyjne, cenie Instrumentu Finansowego przypisują wagę 100%.
3. Zapisy § 14 ust. 3 stosuje się odpowiednio.
4. Z zastrzeżeniem § 21 ust. 1-3 oraz § 22 ust. 2, wszelkie zlecenia w ramach Usługi Zarządzania przekazywane są do realizacji do podmiotów wskazanych na Liście Podmiotów Wykonujących Zlecenia.

VII. Monitoring

§ 25

1. Skuteczność wdrożonych Zasad, jak i procesów mDM pod kątem zgodności podejmowanych działań z zasadami określonymi w przyjętych Zasadach oraz jakości wykonywania zleceń jest monitorowana odpowiednio przez jednostki odpowiedzialne za świadczenie Usług.
2. WND dokonuje okresowych przeglądów Zasad pod kątem aktualności i adekwatności zasad przewidzianych w przyjętych Zasadach, jak również weryfikuje prowadzenie monitoringu, o którym mowa w ust. 1 i przekazuje wnioski Dyrektorowi mDM.

3. Przegląd Zasad dokonywany jest przynajmniej raz w roku kalendarzowym oraz w każdym przypadku, w którym nastąpi:
  - 1) poszerzenie zakresu działalności maklerskiej prowadzonej przez mDM,
  - 2) istotna zmiana organizacyjna w mDM,
  - 3) zmiana przepisów powszechnie obowiązującego prawa mająca wpływ na realizację zasad określonych w przyjętych Zasadach.
4. Pracownicy Banku bezpośrednio zaangażowani w wykonywanie czynności w ramach świadczenia przez mDM Usług, regularnie monitorują procesy swoich jednostek organizacyjnych pod kątem ich zgodności z Zasadami i podejmują wszelkie niezbędne działania w celu ewentualnej poprawy tych procesów.

VIII. Obowiązki informacyjne związane z Zasadami. Zgoda Klienta

§ 26

1. Przed zawarciem Umowy, mDM przekazuje Klientowi informacje na temat obowiązujących Zasad.
2. Informacje, o których mowa ust. 1, przekazywane są Klientom przed zawarciem Umowy w formie pisemnej lub udostępniane na Stronie internetowej mDM.
3. Podpisanie przez Klienta Umowy jest równoznaczne z wyrażeniem przez Klienta zgody na stosowanie Zasad, których treść otrzymał przed zawarciem Umowy.
4. W przypadku gdy Klient zwraca się z uzasadnionym i proporcjonalnym wnioskiem o informacje na temat strategii lub uzgodnień oraz sposobu dokonywania przeglądów Zasad, Bank udziela odpowiedzi w rozsądnym terminie.

IX. Zmiany Zasad

§ 27

1. mDM ma prawo do wprowadzania zmian w przyjętych Zasadach.
2. mDM informuje o istotnych zmianach w Zasadach poprzez udostępnienie zmian na stronie internetowej Banku oraz jednocześnie powiadomienie Klienta w formie elektronicznej o adresie Strony internetowej mDM i o miejscu na tej stronie, gdzie informacja jest opublikowana, chyba że Klient nie zgodził się na przekazywanie informacji w takiej formie.
3. Jeżeli Klient nie zgodził się na przekazywanie informacji o istotnych zmianach w przyjętych Zasadach w sposób określony w ust. 2 mDM udostępnia Klientowi zmiany w przyjętych Zasadach przy użyciu trwałego nośnika informacji.
4. Zmiany wchodzi w życie w odniesieniu do Klienta, jeżeli Klient nie wypowiedział Umowy w terminie przewidzianym w regulaminie świadczenia Usług .
5. Przyjmuje się, że w przypadku, gdy Klient nie wypowiedział Umowy, zgodnie z ust. 4, Klient wyraża zgodę na istotne zmiany w przyjętych Zasadach.
6. W przypadku gdy Klient na rzecz którego świadczona jest Usługa Przyjmowania i Przekazywania Zleceń lub Wykonywania Zleceń złożył zlecenie po uprzednim przedstawieniu Klientowi przyjętych Zasad lub informacji o istotnych zmianach w Zasadach, przyjmuje się, że Klient wyraża zgodę na te zmiany.
7. W okresie od dnia wypowiedzenia przez Klienta Umowy do dnia jej rozwiązania, w odniesieniu do tego Klienta, zmian w Zasadach nie stosuje się.
8. Zmiany załączników nie stanowią zmiany Zasad i są niezwłocznie publikowane na stronie internetowej mDM.
9. Aktualizację załącznika nr 1 prowadzi jednostka organizacyjna mDM odpowiedzialna za świadczenie Usługi Przyjmowania i Przekazywania Zleceń.
10. Aktualizację załącznika nr 2 prowadzi jednostka organizacyjna mDM odpowiedzialna za świadczenie Usługi Zarządzania.

X. Żądanie Klienta udowodnienia, że mDM działało zgodnie z przyjętymi Zasadami

§ 28

Klient korzystający z Usług ma prawo, w każdym czasie, zwrócić się do mDM z żądaniem udowodnienia, że w odniesieniu do danego zlecenia mDM działało zgodnie z przyjętymi Zasadami.

XI. Postanowienia końcowe

§ 29

1. Zasady zostały przyjęte w dniu 20.12. 2017 r.
2. Zasady wchodzi w życie z dniem 03.01.2018 r.

Załącznik nr 1 do Zasad.

Lista Podmiotów, do których mDM przekazuje zlecenia w ramach usługi przyjmowania i przekazywania zleceń

1. Jednostki uczestnictwa FIO i SFIO, certyfikaty inwestycyjne:
  - mDM przekazuje zlecenia dotyczące jednostek uczestnictwa i certyfikaty inwestycyjne do funduszy emitujących jednostki, których dotyczy zlecenie.
Powyższe nie dotyczy certyfikatów inwestycyjnych notowanych na rynku regulowanym.
2. Instrumenty notowane na rynkach zagranicznych w szczególności: Akcje, Futures, Opcje, ETFy, Produkty strukturyzowane, GDR/ADR:
  - mDM przekazuje zlecenia na instrumenty finansowe do następujących brokerów zagranicznych:
    - 1) Commerzbank A.G.
    - 2) JP Morgan,
    - 3) G-Trade,
    - 4) Bloomberg Tradebook,
    - 5) Cowen and Company,
    - 6) Patria Finance,
    - 7) KBC Securities N.V.

Załącznik nr 2 do Zasad.

Lista Podmiotów Wykonujących Zlecenia w ramach Usługi Zarządzania

1. Jednostki uczestnictwa FIO i SFIO, certyfikaty inwestycyjne:
  - mDM przekazuje zlecenia dotyczące jednostek uczestnictwa i certyfikaty inwestycyjne do funduszy emitujących jednostki, których dotyczy zlecenie.
Powyższe nie dotyczy certyfikatów inwestycyjnych notowanych na rynku regulowanym.
2. Akcje, Futures, Opcje, ETFy, Produkty strukturyzowane notowane na rynku regulowanym i ASO/MTF, na terytorium RP:
  - mDM
3. Instrumenty notowane na rynkach zagranicznych: Akcje, Futures, Opcje, ETFy, Produkty strukturyzowane:
  - Commerzbank A.G.
  - JP Morgan,
  - G-Trade,

- Bloomberg Tradebook,
- Cowen and Company,
- Patria Finance,
- KBC Securities N.V.

4. Obligacje, instrumenty pochodne nabywane poza rynkami regulowanymi i ASO/MTF:

- Bank Zachodni WBK S.A.
- Bank Pekao S.A.
- PKO Bank Polski S.A.
- mBank S.A.
- Societe Generale S.A.
- Bank Handlowy w Warszawie S.A.
- ING Bank Śląski S.A.
- Alior Bank S.A.
- HSBC Bank Polska S.A.
- Raiffeisen Bank Polska S.A.
- Ipopema Securities S.A.
- Goldman Sachs
- Millennium Bank S.A.
- DM Altus Sp. z o.o.
- Bank BGŻ BNP Paribas S.A.
- JP Morgan Chase
- Haitong Bank S.A.
- Credit Agricole Bank Polska S.A.

XV. Informacja na temat sposobów przekazywania przez mDM zleceń do innych firm inwestycyjnych lub podmiotów wykonujących zlecenia

mDM przekazuje zlecenia do podmiotów wykonujących zlecenia za pośrednictwem dedykowanych systemów informatycznych lub aplikacji internetowych oraz telefonu lub listownie.

XVI. Informacja o możliwości wystąpienia podatków związanych z transakcjami lub usługami maklerskimi zawartymi przez Klientów za pośrednictwem mDM

mDM zwraca uwagę, iż poniższe informacje mają charakter ogólny.

Obowiązki podatkowe Klienta zależą od jego indywidualnej sytuacji i miejsca dokonywania inwestycji oraz mogą ulec zmianie w przyszłości. W związku z powyższym w celu ustalenia obowiązków podatkowych, wskazane jest zasięgnięcie porady doradcy podatkowego. Niniejsze informacje są aktualne na moment ich sporządzenia, mogą ulec zmianie, w związku z powyższym Klient powinien sam sprawdzić aktualne przepisy prawa lub skorzystać z pomocy doradcy podatkowego. Szczególne zasady opodatkowania osób fizycznych niemających miejsca zamieszkania lub pobytu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, a także osób prawnych niemających na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej siedziby lub zarządu przewidują stosowne umowy międzynarodowe.

mBank nie ponosi odpowiedzialności za zastosowanie się Klienta do powyższych informacji lub ich zignorowanie.

Opodatkowanie podatkiem dochodowym od osób fizycznych reguluje ustawa z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych (dalej „Ustawa PIT”).

Na podstawie przepisu art. 30a ust. 1 Ustawy PIT, od uzyskanych dochodów z:

- 1) odsetek i dyskonta od papierów wartościowych;
- 2) dywidend i innych przychodów z tytułu udziału w zyskach osób prawnych;
- 3) dochodu z tytułu udziału w funduszach kapitałowych;
- 4) odsetek lub innych przychodów od środków pieniężnych zgromadzonych na rachunku podatnika lub w innych formach oszczędzania, przechowywania lub inwestowania, prowadzonych przez podmiot uprawniony na podstawie odrębnych przepisów, z wyjątkiem środków pieniężnych związanych z wykonywaną działalnością gospodarczą;
- 5) dochodu oszczędzającego na indywidualnym koncie emerytalnym z tytułu zwrotu albo częściowego zwrotu, w rozumieniu przepisów o indywidualnych kontach emerytalnych, środków zgromadzonych na tym koncie

pobiera się 19% zryczałtowany podatek dochodowy, bez pomniejszania przychodu o koszty uzyskania, z zastrzeżeniem przepisów wymienionych w Ustawie PIT, w szczególności z uwzględnieniem zwolnień od podatku dochodowego, o którym mowa w art. 52a. Dochodów (przychodów) wymienionych w art. 30a Ustawy PIT nie łączy się z dochodami z innych źródeł.

Dochodu uzyskanego z tytułu udziału w funduszach kapitałowych nie pomniejsza się o straty z tytułu udziału w funduszach kapitałowych oraz inne straty z kapitałów pieniężnych i praw majątkowych poniesione w roku podatkowym i latach poprzednich.

Dochody uzyskane z odpłatnego zbycia papierów wartościowych lub pochodnych instrumentów finansowych podlegają 19% podatkowi dochodowemu. Po zakończeniu danego roku podatkowego podatnicy osiągający dochody z odpłatnego zbycia papierów wartościowych lub pochodnych instrumentów finansowych zobowiązani są złożyć stosowne zeznanie podatkowe, dokonać obliczenia należnego podatku i odprowadzić go na rachunek właściwego organu podatkowego w terminie do 30 kwietnia, przy czym ww. dochodów nie łączy się z dochodami z innych tytułów.

Dla Klientów nieposiadających miejsca zamieszkania lub pobytu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej (Nierezydentów), stosuje się zasady opodatkowania określone w Ustawie PIT, z uwzględnieniem umów o unikaniu podwójnego opodatkowania, których stroną jest Rzeczpospolita Polska. Jednakże zastosowanie stawki podatku wynikającej z umowy o unikaniu podwójnego opodatkowania albo niezapłacenie podatku zgodnie z taką umową, jest możliwe pod warunkiem udokumentowania miejsca zamieszkania podatnika, uzyskanym od niego dla celów podatkowych certyfikatem rezydencji. Za osobę mającą miejsce zamieszkania na terytorium RP uważa się osobę fizyczną, która posiada na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej centrum interesów osobistych lub gospodarczych (ośrodek interesów życiowych) lub przebywa na terytorium RP dłużej niż 183 dni w roku podatkowym.

Zgodnie z ustawą z 15 lutego 1992 r. o podatku dochodowym od osób prawnych, dochody z odpłatnego zbycia instrumentów finansowych zwiększają u danego podatnika podstawę opodatkowania i podlegają opodatkowaniu na zasadach ogólnych.

Podatnicy będący osobami prawnymi, jeżeli mają siedzibę lub zarząd na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, podlegają obowiązkowi podatkowemu od całości swoich dochodów, bez względu na miejsce ich osiągania, natomiast podatnicy, jeżeli nie mają na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej siedziby lub zarządu, podlegają obowiązkowi podatkowemu tylko od dochodów, które osiągają na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

Należy uwzględnić, że dochody związane z obrotem niektórymi instrumentami finansowymi, w tym emitowanymi przez podmiot mający siedzibę lub zarząd poza terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, mogą podlegać dodatkowym obciążeniom podatkowym, na warunkach wynikających z przepisów prawa obcego.

XVII. Informacje dotyczące przechowywania przez Dom Maklerski mBanku aktywów Klientów oraz opis działań podejmowanych w celu zapewnienia ochrony takich aktywów a także podstawowe informacje dotyczące systemów gwarantujących bezpieczeństwo aktywów Klienta

mDM zapisuje aktywa swoich Klientów na rachunkach papierów wartościowych i rachunkach pieniężnych prowadzonych w sposób pozwalający na jednoznaczne określenie osób, którym przysługują prawa z papierów wartościowych oraz środki pieniężne.

mDM przechowuje instrumenty finansowe Klientów w Krajowym Depozycie Papierów Wartościowych S.A. (KDPW), a środki pieniężne w mBanku, na rachunkach zbiorczych, jednakże w sposób umożliwiający w każdej chwili wyodrębnienie aktywów przechowywanych dla jednego Klienta od aktywów innego Klienta. Aktywa własne mBank przechowuje na rachunkach odrębnych od rachunków Klientów.

mBank jest bezpośrednim uczestnikiem Krajowego Depozytu Papierów Wartościowych S.A. – instytucji, która zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa prowadzi i nadzoruje centralny system rejestracji zdematerializowanych papierów wartościowych i innych instrumentów finansowych dopuszczonych do obrotu zorganizowanego, obejmujący rachunki papierów wartościowych prowadzone przez uczestników KDPW. W ramach systemu depozytowo-rozliczeniowego KDPW zapewnia prowadzenie depozytu papierów wartościowych, rozliczanie transakcji zawieranych w obrocie instrumentami finansowymi i dokonywanie w związku z nimi rozrachunku, a także realizację zobowiązań emitentów wobec właścicieli papierów wartościowych.

Usługi rejestrowania i przechowywania aktywów świadczone przez mDM prowadzone są w sposób rzetelny, dokładny i zapewniający zgodność ze stanem faktycznym.

Zgodność stanów aktywów na rachunkach w mDM oraz na rachunkach w KDPW badana jest poprzez codzienną weryfikację stanów w rejestrach prowadzonych przez mDM ze stanami ewidencyjnymi prowadzonymi przez KDPW.

Systemem gwarantującym bezpieczeństwo aktywów Klientów jest obowiązkowy system rekompensat utworzony przez Krajowy Depozyt Papierów Wartościowych w Warszawie S.A. w celu gromadzenia środków na wypłaty rekompensat inwestorom.

Celem systemu rekompensat jest zagwarantowanie inwestorom, do wysokości określonej obowiązującymi przepisami prawa, środków pieniężnych oraz zrekompensowanie wartości utraconych instrumentów finansowych, zgromadzonych przez nich w domach maklerskich, w tym w ich oddziałach poza terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, z tytułu usług świadczonych na ich rzecz, w przypadku ogłoszenia upadłości domu maklerskiego, prawomocnego oddalenia wniosku o ogłoszenie upadłości ze względu na to, że majątek tego domu maklerskiego nie wystarcza nawet na opłacenie kosztów postępowania lub stwierdzenia przez Komisję Nadzoru Finansowego, że dom maklerski nie jest w stanie, z powodów ściśle związanych z sytuacją finansową, wykonać ciężących na nim zobowiązań wynikających z roszczeń inwestorów i nie jest możliwe ich wykonanie w najbliższym czasie.

mBank jest uczestnikiem systemu rekompensat.

Według stanu na dzień sporządzenia niniejszej informacji system rekompensat zabezpiecza wypłatę środków inwestorów do wysokości równowartości w złotych 3.000 EURO w 100% oraz 90% nadwyżki ponad tę kwotę, z tym że górna granica środków objętych systemem rekompensat wynosi 22 000 EURO. Inwestor zachowuje jednakże prawo do dochodzenia od masy upadłości, masy sanacyjnej lub domu maklerskiego swoich roszczeń ponad określoną wyżej kwotę.

Zwracamy też uwagę, że zgodnie z art. 73 ust 5c ustawy z dnia 29 lipca 2005 r o obrocie instrumentami finansowymi, w razie ogłoszenia upadłości firmy inwestycyjnej środki pieniężne powierzone przez klientów firmie inwestycyjnej w związku ze świadczeniem przez nią usług maklerskich podlegają wyłączeniu z masy upadłości firmy inwestycyjnej. Natomiast zgodnie z art. 70 ustawy Prawo upadłościowe, instrumenty finansowe klientów, jako składniki mienia nienależące do majątku upadłego, podlegają wyłączeniu z masy upadłości.

mBank ma obowiązek wnoszenia rocznych wpłat do systemu rekompensat – wysokość stawek stanowiących podstawę wyliczenia wpłaty określa Ustawa o obrocie i regulacje KDPW.

Środki pieniężne zapisywane na rachunkach pieniężnych Klientów prowadzonych przez mDM przechowywane są na rachunkach bankowych w mBanku S.A., który zobowiązany jest także do przeprowadzania rozliczeń pieniężnych na podstawie dyspozycji otrzymanych z mDM, w szczególności realizowanych przez mDM na podstawie dyspozycji Klientów.

mBank jest spółką akcyjną zarejestrowaną w Polsce, wchodzącą w skład Grupy Commerzbank AG.

mBank zaliczany jest do grona czołowych instytucji finansowych w Polsce pod względem posiadanego kapitału, rozmiarów działalności, tempa rozwoju, różnorodności oferowanych produktów oraz wysokiego poziomu technologii bankowej. mBank od wielu lat posiada ratingi agencji Fitch i Moody's oraz S&P Global Ratings zaliczanych do światowej czołówki agencji ratingowych.

Zgodność zapisów środków pieniężnych na rachunkach bankowych ze stanem faktycznym jest monitorowana i na bieżąco weryfikowana przez mDM w oparciu o bezpośredni dostęp do informacji bankowej.

Zagraniczne instrumenty finansowe i aktywa przechowywane za granicą

Zagraniczne instrumenty finansowe mDM ewidencjonuje w prowadzonych dla Klienta rejestrach zagranicznych instrumentów finansowych oraz rejestrach walut wymienialnych. Zapisy w rejestrach prowadzone są w sposób umożliwiający w każdej chwili identyfikację należących do Klienta zagranicznych instrumentów finansowych oraz walutowych środków pieniężnych.

Zagraniczne papiery wartościowe (niedopuszczone do obrotu zorganizowanego w Polsce) są rejestrowane przez zagraniczną izbę depozytowo – rozliczeniową: Clearstream Banking Luxembourg („CBL”) lub Euroclear.

Instrumenty finansowe rejestrowane na rzecz Klientów w CBL lub Euroclear zapisane są na rachunku zbiorczym. mBank - Custody w swojej ewidencji otwiera rejestry papierów wartościowych dla Klientów mDM a mDM dla poszczególnych Klientów. Zgodnie z przepisami obowiązującymi na terytorium Luxemburga i Belgii dotyczącymi właściciela faktycznego (tzw. beneficial ownership) właścicielem papierów wartościowych jest zawsze właściciel wpisany w rejestrze prowadzonym przez mDM tj. Klient.

Aktywa należące do Klientów mBanku rejestrowane przez CBL/Euroclear są oddzielone od aktywów należących do mBanku.

mBank przechowuje zagraniczne aktywa Klientów także na rachunku zbiorczym w wybranym banku depozytariuszu, zapewniającym w ocenie mDM bezpieczeństwo przechowywanych aktywów, z którym zawarł stosowną umowę o przechowywanie lub (w przypadku zagranicznych derywatów) na rachunkach depozytowych brokera zagranicznego, z którym mBank zawarł odpowiednią umowę.

mDM dokonuje wyboru banku depozytariusza spośród zagranicznych instytucji finansowych uprawnionych według prawa miejsca ich siedziby do przechowywania zagranicznych instrumentów finansowych. Szczegółowe kryteria wyboru i sposób weryfikacji określa wewnętrzna procedura „Zasady wyboru depozytariusza i firmy inwestycyjnej w obrocie zorganizowanym instrumentami finansowymi na rynkach zagranicznych” Według stanu na dzień sporządzenia niniejszej informacji aktywa Klientów mDM przechowywane są w KBC Securities NV z siedzibą w Brukseli.

mDM dokonuje wyboru brokera zagranicznego spośród renomowanych zagranicznych instytucji finansowych, uprawnionych według prawa miejsca ich siedziby, do pośredniczenia w obrocie zagranicznymi instrumentami finansowymi, zapewniających w ocenie mDM odpowiedni poziom świadczonych usług, w tym bezpieczeństwo przechowywania aktywów. Wybór dokonywany jest zgodnie z obowiązującą procedurą „Zasady wyboru depozytariusza i firmy inwestycyjnej w obrocie zorganizowanym instrumentami finansowymi na rynkach zagranicznych”.

Według stanu na dzień sporządzenia niniejszej informacji zagraniczne derywaty oraz środki pieniężne związane z obrotem zagranicznymi derywatami na rzecz Klientów mDM przechowuje J.P. Morgan Securities PLC z siedzibą w Londynie, który także pośredniczy w transakcjach derywatami zagranicznymi.

Dla usług pośrednictwa na rynkach nieregulowanych (OTC) środki pieniężne Klientów mDM mogą być przechowywane w UBS Switzerland AG z siedzibą w Zurychu.

W przypadku gdy mBank powierza podmiotowi trzeciemu przechowywanie instrumentów finansowych lub funduszy klienta, mBank odpowiada wobec Klienta na zasadach ogólnych, a konsekwencje niewypłacalności podmiotu, do którego nastąpi powierzenie, regulowane będą każdorazowo przez przepisy prawa właściwego dla tego podmiotu.

Zwracamy uwagę, że w przypadku instrumentów finansowych lub funduszy należących do klienta, przechowywanych na rachunkach prowadzonych przez podmioty z siedzibą poza terytorium Polski, rachunki takie mogą podlegać prawu innemu niż prawo obowiązujące na terytorium Polski. Wskazujemy w związku z tym, że prawa klienta związane z owymi instrumentami finansowymi lub funduszami mogą się różnić w stosunku do praw, które przysługiwałyby klientowi w przypadku, gdyby rachunki te podlegały prawu polskiemu.

mDM prowadzi codzienny monitoring przechowywanych i rejestrowanych na rzecz Klientów zagranicznych instrumentów finansowych. W celu ochrony aktywów Klientów oraz praw przysługujących osobom uprawnionym z tytułu papierów wartościowych zapisanych na rachunkach zbiorczych mDM dokonuje codziennej kontroli zgodności stanów posiadania papierów wartościowych zapisanych w rejestrach prowadzonych na rzecz Klientów i rachunkach zbiorczych.

Bieżąco aktualizowane informacje o podmiotach przechowujących aktywa Klientów mDM dostępne są na stronie internetowej www.mdm.pl.

Odpowiednie regulacje zawarte są w Ustawie z dnia 29 lipca 2005 r o obrocie instrumentami finansowymi (lub akcie prawnym zastępującym ww. Ustawę) oraz w regulaminie KDPW dostępnym na stronie internetowej www.kdpw.pl.

XVIII. Dodatkowe informacje dotyczące świadczenia usług maklerskich na rynkach nieregulowanych (OTC)

1. Lista Banków Oferujących Płynność na Instrumentach Finansowych dostępna jest na stronie internetowej mDM pod linkiem: <http://www.mforex.pl/banki-oferujace-plynnosc>. Banki Oferujące Płynność wybierane są przez mDM na podstawie czynników takich jak: ich udział w globalnym rynku walutowym, czy też udział w konkretnym segmencie tego rynku (np. rynek złotego polskiego), jakość oferowanych cen. mDM dokłada wszelkich starań aby były to podmioty o dobrej reputacji i silnej pozycji finansowej.
2. Lista Dostawców Kwotowań dostępna jest na stronie internetowej mDM pod linkiem: <http://www.mforex.pl/dostawcy-kwotowan>. mDM wybiera Dostawców Kwotowań na podstawie oceny jakości ich działania na rynkach finansowych, gdzie zdecydowanie preferowane są podmioty o ugruntowanej pozycji z udokumentowaną niezawodną technologią oraz relacjami z wieloma Bankami Oferującymi Płynność.
3. Standardowy czas realizacji zlecenia - mierzony od momentu otrzymania przez mDM zlecenia Klienta do Systemu Transakcyjnego OTC, do chwili potwierdzenia realizacji transakcji w Systemie Transakcyjnym OTC, przy założeniu typowych, standardowych warunków funkcjonowania rynku – dostępny jest pod linkiem: <http://www.mforex.pl/std-czas-zlecenia>. W przypadku zaistnienia sytuacji rynkowych odbiegających od standardowych zlecenie Klienta może być wykonane w czasie dłuższym niż standardowy. W szczególności sytuacje w których warunki rynkowe odbiegają od standardowych to:
  - 1) awaria systemów informatycznych i sieci teleinformatycznych;
  - 2) zawieszenie lub wstrzymanie kwotowań instrumentów bazowych lub inne podobne sytuacje;
  - 3) luki cenowe;
  - 4) błędne kwotowanie dostarczane przez Dostawców Kwotowań lub Banki Oferujące Płynność;
  - 5) opóźnienia w transmisji danych;
  - 6) duża zmienność cen instrumentu bazowego,
  - 7) niska płynności na rynku instrumentu bazowego,
  - 8) nadzwyczajne zdarzenia rynkowe rynku instrumentu bazowego;
  - 9) w przypadkach wystąpienia sytuacji siły wyższej
  - 10) nałożenie szczególnych warunków dokonywania transakcji przez dany rynek bazowy;
  - 11) otwarcie rynku;

- 12) publikacja danych makroekonomicznych;
- 13) istotne wydarzenia rynkowe;
- 14) szczegółowe instrukcje klienta;
- 15) szczególne dla danego instrumentu finansowego warunki wykonania zlecenia.

W przypadku przekroczenia standardowego czasu realizacji zlecenia mDM przedstawi Klientowi na jego żądanie informacje umożliwiające mu weryfikację prawidłowości realizacji zlecenia.

4. Informacja w sprawie wyników osiągniętych przez Klientów na rynkach OTC dostępna jest pod linkiem: <http://www.mforex.pl/wyniki-otc>. Informacja ta zawiera wskazanie procentowe aktywnych Klientów mDM zawierających transakcje na rynku OTC, którzy w okresie ostatniego kwartału ponieśli zrealizowaną stratę, osiągnęli zrealizowany zysk, albo nie wykazali straty bądź zysku, w podziale na następujące klasy kontraktów: walutowe, towarowe, indeksowe, akcyjne.
5. mDM wykonuje zlecenia Klienta poprzez przesłanie ich do dostawców płynności (Banki Oferujące Płynność), nie jest drugą stroną transakcji.
6. Zlecenia na Instrumenty Finansowe oparte na parach walutowych kierowane są na platformę transakcyjną Dostawcy Kwotowań, gdzie w chwili otrzymania zlecenia uruchamiany jest proces wyboru dostawców płynności oferujących w tym momencie najlepsze możliwe ceny realizacji zlecenia Klienta (zlecenia przeciwstawne). Dostawca Kwotowań potwierdza u dostawcy płynności oferowaną przez niego cenę. W przypadku pozytywnej odpowiedzi realizacja zlecenia potwierdzana jest do mDM, które następnie potwierdza realizację zlecenia Klientowi. W przypadku negatywnej odpowiedzi dostawcy płynności (tzw. Reject) Dostawca Kwotowań ponownie rozpoczyna proces wyboru dostawców płynności oferujących najlepsze możliwe ceny realizacji zlecenia Klienta (zlecenia przeciwstawne), a następnie potwierdza u tego dostawcy cenę realizacji zlecenia.
7. Zlecenia na Instrumenty Finansowe oparte na indeksy, towary i pojedyncze akcje kierowane są bezpośrednio do Banków Oferujących Płynność na danym Instrumencie Finansowym. Po otrzymaniu potwierdzenia wykonania zlecenia od Banku Oferującego Płynność mDM potwierdza zlecenie Klientowi. W przypadku braku możliwości realizacji zlecenia w danej chwili przez Bank Oferujący Płynność (np. w przypadku zawieszenia lub wstrzymania kwotowań instrumentu) Klient otrzyma informację o odrzuceniu zlecenia (tzw. Reject).
8. Punkty swapowe stanowią koszt utrzymania pozycji na rynku spot. Odzwierciedlają one różnicę w oprocentowaniu waluty bazowej oraz waluty kwotowanej. Pozycje na parach walutowych, które nie zostają zamknięte przed północą podlegają o północy automatycznemu naliczeniu punktów swapowych. Naliczone punkty (ujemne lub dodatnie) stanowią koszt utrzymania pozycji na rynku spot. Szczegółowe informacje dotyczące zasad wyliczenia i księgowania punktów swapowych, przykładowe wyliczenia, oraz aktualna tabela punktów swapowych dostępne są pod linkiem: <http://www.mforex.pl/tabela-punktow-swapowych>.
9. Rolowanie kontraktów: otwarte pozycje w kontraktach CFD opartych o ceny kontraktów futures będą rolowane, co oznacza, że instrumentem bazowym dla kontraktu CFD przestaje być wygasający kontrakt, a staje się nim kontrakt kolejnej serii. Z tego tytułu otwarte pozycje będą korygowane o odpowiednią wartość wynikającą z różnicy cen obu serii kontraktów, zwanej bazą (cena kolejnego kontraktu - cena wygasającego kontraktu). Wartość bazy będzie uwzględniana w punktach swapowych w dniu rolowania. Szczegółowe informacje dotyczące rolowania, przykłady wyliczenia bazy, oraz aktualna tabela rolowań (daty rolowań dla poszczególnych kontraktów) dostępne są pod linkiem: <http://www.mforex.pl/rolowania-i-dywidendy>.
10. Dywidendy w przypadku kontraktów CFD na ceny akcji: otwarte pozycje w kontraktach CFD opartych o ceny akcji podlegają korekcie o kwoty dywidend wypłacanych przez spółki. Z tego tytułu otwarte pozycje będą korygowane o odpowiednią wartość wynikającą z wielkości dywidendy netto (po uwzględnieniu podatku od dywidend w przypadku pozycji długich w kontraktach CFD na akcje). Dywidendy księgowane są poprzez naliczenie dodatkowych punktów swapowych o północy przed pierwszym dniem notowania akcji bez prawa do dywidendy. Szczegółowe informacje dotyczące sposobu wliczania korekt związanych z płatnością dywidendy oraz przykłady wyliczeń dostępne są pod linkiem: <http://www.mforex.pl/rolowania-i->

dywidendy. Informacje o kontraktach CFD dla których w najbliższym czasie przeprowadzana będzie korekta związana z ustaleniem prawa do dywidendy można znaleźć w zakładce Aktualności na stronie internetowej mDM.

11. Instrumenty Finansowe na Rynkach Nieregulowanych OTC charakteryzują się wykorzystaniem mechanizmu dźwigni finansowej, co oznacza, iż Klient zajmujący pozycję na takich instrumentach wnosi Depozyt Zabezpieczający stanowiący jedynie określoną procentowo część nominalnej wartości Transakcji (na przykład 2% wartości nominalnej, nie mniej niż 1%). W związku z tym nawet niewielkie wahania cen Instrumentów Finansowych mogą powodować osiąganie wysokich strat lub zysków, w stosunku do zainwestowanych środków. Konsekwencją może być strata przewyższająca wartość zainwestowanych środków. Potencjalne straty, jakie Klient może ponieść w wyniku zawierania transakcji na Rynkach Nieregulowanych (OTC), mogą przewyższać wartość środków znajdujących się na rachunkach Klienta. Powyższą sytuację ilustruje następujący przykład: Klient, którego wartość środków zgromadzonych na rachunku wynosi 5000 PLN, zajmuje pozycję długą w instrumencie EURUSD o nominale 1 lot po cenie 1.13. Wartość pobranego depozytu zabezpieczającego to 4300 PLN ($1\% * 100\ 000\ \text{EUR} * \text{kurs EURPLN } 4.30$). W przypadku gdy nie jest możliwe zamknięcie pozycji za pomocą mechanizmu stop-out na poziomie 80%, na przykład w wyniku wystąpienia luk cenowych po istotnych danych ekonomicznych, wielkość strat może przewyższyć wartość środków na rachunku. W przypadku dużego zaskoczenia odczytem danych może dojść do sytuacji, w której cena po której można będzie zamknąć pozycję Klienta wyniesie przykładowo 1.11. Wówczas wynik na transakcji wynosił będzie $-8\ 600\ \text{PLN}$ ($(\text{cena zamknięcia } 1.11 - \text{cena otwarcia } 1.13) * 100\ 000\ \text{EUR} * \text{kurs EURPLN } 4.30$). W takim przypadku środki dostępne na depozycie (4 300 PLN) ani saldo rachunku klienta (5 000 PLN) nie są wystarczające na pokrycie straty, zaś saldo rachunku klienta wynosić będzie minus 3 600 PLN (saldo 5 000 PLN - 8 600 PLN straty na transakcji). W przypadku wystąpienia ujemnego salda na rachunku Klient zobowiązany jest do niezwłocznego pokrycia ujemnego salda.

XIX. Uprawnienia Bankowego Funduszu Gwarancyjnego

W przypadku, gdyby mBank stał się podmiotem w restrukturyzacji zgodnie z ustawą o Bankowym Funduszu Gwarancyjnym (dalej „ustawa o BFG”), Bankowy Fundusz Gwarancyjny (dalej „Fundusz”) będzie mógł, bez zgody klientów będących wierzycielami mBanku jako podmiotu w restrukturyzacji, dokonać:

- 1) umorzenia lub konwersji zobowiązań w celu dokapitalizowania podmiotu w restrukturyzacji;
- 2) umorzenia lub konwersji zobowiązań przenoszonych do instytucji pomostowej w celu wyposażenia jej w fundusze własne;
- 3) umorzenia lub konwersji zobowiązań przenoszonych w ramach instrumentu wydzielenia praw majątkowych;
- 4) umorzenia zobowiązań w ramach instrumentu przejęcia przedsiębiorstwa, na zasadach określonych w ustawie o BFG.

Umorzenie lub konwersja zobowiązań są instrumentami przymusowej restrukturyzacji polegającymi na umorzeniu zobowiązań w celu pokrycia strat lub zamianie zobowiązań na instrumenty kapitałowe.

Umorzenie lub konwersja zobowiązań w celu dokapitalizowania podmiotu w restrukturyzacji jest dopuszczalna, w przypadku gdy w jej wyniku podmiot w restrukturyzacji spełni określone odrębnymi przepisami warunki prowadzenia działalności oraz istnieją uzasadnione przesłanki, że w wyniku restrukturyzacji, o której mowa w art. 214 ustawy o BFG, osiągnie długoterminową stabilność finansową.

Wierzyciele, których wierzytelności podlegają konwersji, obejmują prawa udziałowe w liczbie wynikającej z wartości konwertowanych wierzytelności oraz ceny emisyjnej ustalonej w uchwale o podwyższeniu kapitału zakładowego.

Przedmiotem umorzenia lub konwersji zobowiązań mogą być zobowiązania podmiotu w restrukturyzacji, z wyjątkiem w szczególności następujących zobowiązań:

- 1) z tytułu środków gwarantowanych;

- 2) zabezpieczonych (do wysokości wartości ustanowionych zabezpieczeń);
- 3) wynikających z posiadania przez podmiot w restrukturyzacji praw majątkowych lub środków pieniężnych należących do klientów, w tym zdeponowanych w ich imieniu przez fundusze inwestycyjne lub alternatywne fundusze inwestycyjne, pod warunkiem że takie prawa majątkowe lub środki podlegają ochronie zgodnie z [ustawą](#) - Prawo upadłościowe;
- 4) wynikających ze stosunku powierniczego między podmiotem w restrukturyzacji a innym podmiotem, pod warunkiem że takie zobowiązanie podlega ochronie na mocy [ustawy](#) - Prawo upadłościowe lub [ustawy](#) z dnia 23 kwietnia 1964 r. - Kodeks cywilny;
- 5) wobec banków krajowych, banków zagranicznych, innych instytucji kredytowych oraz firm inwestycyjnych, o pierwotnym terminie wymagalności krótszym niż 7 dni, z wyjątkiem zobowiązań pomiędzy podmiotami należącymi do tej samej grupy;
- 6) wynikających z uczestnictwa w systemach płatności, systemach rozrachunku lub zobowiązań wobec operatorów tych systemów lub ich uczestników powstałych w wyniku uczestnictwa w takim systemie, które staną się wymagalne w terminie krótszym niż 7 dni.